

12 Subat 2017

EFEÖGLU, Ertuğrul. Ömer Seyfettin: un précurseur ^{Ömer Seyfettin}
francophone des lettres modernes turques. *Synergies*
Turquie, 7 (2014) pp. 51-62. Impact of French
literature, mainly Maupassant, on Seyfettin. 150158
Abstract(s): Turkish & English.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

150158

DIA

ÖMER SEYFEDDİN

Arslan, Nihayet

A comparison of Ömer Seyfettin's "Bahar ve Kelebekler" and Maupassant's "Jadis" .-- 2008 ISSN: 1226-4490 : International Journal of Central Asian Studies, vol. 12 pp. 102-117, (2008)

; Ömer Seyf ül-Din/Seyfeddin/Seyfettin; 'Umar Sayf al-Din; Maupassant, Guy de

Ömer Seyfeddin
150158

9179 BARTSCH, Patrick. Kinder im Krieg: Fiktion, Ideologie und Realität eines Motivs in der türkischen Literatur am Beispiel der Kurzgeschichte *Bir Çocuk: Aleko* von Ömer Seyfeddin. *Bamberger Orientstudien*. Lale Behzadi, Patrick Franke, Geoffrey Haig, Christoph Herzog, Birgitt Hoffmann, Lorenz Korn und Susanne Talabardon (Hg.). Bamberg: University of Bamberg Press, 2014, (Bamberger Orientstudien, 1), pp. 37-65.

21 Kasım 2017

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

18185 EFEOĞLU, Ertuğrul. Ömer Seyfettin: un précurseur
francophone des lettres modernes turques. *Synergies
Turquie*, 7 (2014) pp. 51-62. Impact of French
literature, mainly Maupassant, on Seyfettin.
Abstract(s): Turkish & English.

Ömer Seyfettin
150158

01 Mayıs 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Ömer Seyfeddin
150158

CÜMLE YAYINLARI

ÜSTATLAR İFŞA OLUYOR

Madam Blavatsky ve Büyük Beyaz Loca Miti

K. Paul Johnson / Hatıra / 13,5x21 cm / 416 Sayfa

Madame Blavatsky'nin okült "Üstatlar"ının varlığı yüzyıldan uzun süredir şiddetle tartışılmaktadır. Hakkında onlarca kitap yazıldığı halde hiçbiri bu anlaşılması zor hocalarının tarihsel kimliklerine odaklanmamıştır. Bu kitapta Blavatsky'nin, Avrupa ve Amerika'daki gizli cemiyetlerin liderleri ve hatta İngiliz hükümet ajanlarını içeren gizli sponsorlarından 32'sinin profilleri veriliyor. Spiritüel arayışını sürdürdüğü ortam devrimci komploların ve gizli koalisyonların yuvası olarak canlı bir şekilde ifşa ediliyor. Ancak bütün bu politikaların ardında küresel öneme sahip hakiki bir spiritüel uyanış yatmakta.

HECE

ISSN: 1301-71 X

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ YIL 23 SAYI 265 OCAK 2019

03 Mart 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

ÖZEL SAYI: 37

HİKÂ YENİN TÜRKÇE SESİ ÖMER SEYFETTİN

HECE ÖZEL SAYILARI

- 1- Türk Öykücülüğü / 2- Türk Şiiri / 3- Ahmet Hamdi Tanpınar / 4- Türk Romanı /
- 5- Diriliş ve Sezaî Karakoç / 6- Eleştiri / 7- Edebiyat ve Nuri Pakdil /
- 8- Hayat/Edebiyat/Siyaset / 9- Büyük Doğu ve Necip Fazıl Kısakürek /
- 10- Çocuk Edebiyatı / 11- Hareket ve Nurettin Topçu / 12- Mektup / 13- Nâzım Hikmet /
- 14- Cahit Zarifoğlu / 15- Mehmed Âkif Ersoy / 16- Modernizmden Postmodernizme /
- 17- Yahya Kemal Beyatlı / 18- Şehirlerin Dili / 19- Cemil Meriç / 20- Yerlilik /
- 21- Rasim Özdenören / 22- Gezi / 23- Kemal Tahir / 24- Medeniyet /
- 25- Muhammed İkbâl / 26- İslâm Medeniyeti / 27- Orhan Kemal / 28- Batı Medeniyeti /
- 29- Peyami Safa / 30- Günlük / 31- Aliya İzzetbegoviç / 32- Dijital/Sayısal Kültür /
- 33- Ahmet Haşim / 34- Afrika / 35- Sabahattin Ali / 36- Türk Edebiyatında Polemikler

"Ben
Gönen'de
Doğdum"

18.

Ömer Seyfeddin
Kültür - Sanat Haftası

06-11 Mart 2007

GÖNEN BELEDİYESİ

27 Nisan 2014

2845 ARSLAN, Nihayet. A comparison of Ömer Seyfettin's
"Bahar ve Kelebekler" and Maupassant's "Jadis".
Ömer Seyfettin 150158
International Journal of Central Asian Studies, 12
(2008) pp.102-117.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Ömer Seyfettin
150158

2569

EFEOLU, Ertuğrul. L'approche didactique de
l'enseignement du français chez Ömer Seyfettin.
Synergies Turquie, 3 (2010) pp.215-222. [Approach
suggested by Seyfettin in 1912 in a Turkish literary
review. With abstracts in English, Turkish & French.
Also online (open access).]

27 Nisan 2014

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

3145 ADAK, Sevgi. Construction of gendered identities
in Turkish national memory: 'our' women and 'other'
women in the stories of Ömer Seyfeddin. *Çankaya
University Journal of Humanities and Social
Sciences*, 7 i (2010) pp.75-100. [With abstracts in
Turkish & English. Available online (open access).]
Ömer Seyfettin 150158

03 Mayıs 2014

- 1 AYHAN ÜÇER, Ömer Seyfettin'den seçme hikâyeler' adlı eser üzerinde sentaks çalışması, Niğde Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2007
- 2 FATMA ŞENYÜZ, Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde söz dizimi, Dumlupınar Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2007
- 3 GÖKÇEN TÜRCAN YÜKSEL, 9- 11 yaş grubu çocukları için Ömer Seyfettin'in öyküleriyle ilgili bir değerlendirme, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2008
- 4 MÜGE PEHLİVAN, Ömer Seyfettin'den Oğuz Atay'a Türk öykücülüğünde ironi, Balıkesir Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2009
- 5 SELENAY BALOĞLU, Ömer Seyfettin'in öykülerinde zarflarla yüklem-eylemin koşulları, Pamukkale Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2012
- 6 SERKAN ÖZDEMİR, Ömer Seyfettin hikayelerinde alt metinler, Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2011
- 7 TAHSİN YÜKSEL, Ömer Seyfettin'in 'Binecek Şey' hikayesi üzerine sentaks çalışması, Niğde Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2010
- 8 ÜLKÜ KORKUT, Ömer Seyfettin'in on iki hikayesinde Türk dilinin eğitimi ve öğretimi açısından kelime gruplarının değerlendirilmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2002
- 9 ZAMİRAKHON KHAMİDOVA, Ömer Seyfettin'in Diyet, And, ?Teke Tek, Kurbağa Duası, Keramet, Yüksek Okçeler, Topuz hikayelerindeki birleşik fiil ve deyimlerin Özbekçe muadilleriyle karşılaştırma, Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2009
- 10 ÖZGÜR KURT, Hüseyin Rahmi Gürpınar ve Ömer Seyfettin'in romanlarında, öykülerinde ve tiyatro eserlerinde azınlıklar ve yabancılar, İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2009

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

21 Eylül 2014

Ömer Seyfettin
150158

12265 EFEOĞLU, Ertuğrul. L'approche didactique de l'enseignement du français chez Ömer Seyfettin. *Synergies Turquie*, 3 (2010) pp.215-222. [Approach suggested by Seyfettin in 1912 in a Turkish literary review. With abstracts in English, Turkish & French. Also online (open access).]

SONRA GELEN DOKÜMAN

Ömer Seyfettin
150158

13840 ADAK, Sevgi. Construction of gendered identities in Turkish national memory: 'our' women and 'other' women in the stories of Ömer Seyfeddin. *Çankaya University Journal of Humanities and Social Sciences*, 7 i (2010) pp.75-100. [With abstracts in Turkish & English. Available online (open access).]

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

21 Eylül 2014

Ömer Seyfettin
150158

13842 ARSLAN, Nihayet. A comparison of Ömer Seyfettin's "Bahar ve Kelebekler" and Maupassant's "Jadis". *International Journal of Central Asian Studies*, 12 (2008) pp.102-117.

09 NISAN 1994

3904. "Ömer Seyf-ed-Din: Türklük ülküsü / Ömer Seyfettin. - İstanbul: Toker Yayınları, 1990. - 178 S. - (Toker »genel dizi»; 218 : »Doğudan - batıdan seçmeler« dizisi; 17)
İnhalt: Über Türkentum und Turanismus. - Text türk.
9 E 1037

12 OCAK 1996

Abdullah ŞENGÜL

150155 ÖMER SEYFEDDİN

Türk Dili ve Edebiyatı Yeni Türk Edebiyatı
Yüksek Lisans Tez Dönemi
Ömer Seyfettin'in Hikayelerinde Milli Kültür Değerleri"

Danışmanı: Prof.Dr. İsmail PARLATIR

Erciyes Üniv. Fen-Edi. Fak.
Tarihşiz.

Ömer Seyfettin
- Mehmet Akif Ersoy

DEMİR,

Yavuz (Arş. Gör.), "Mehmet Akif ve Ömer Seyfettin'in Eserlerinde Bulgar Zulmü Üzerine", *Türk Kültürü Dergisi*, 25, 286, (1987), 112-122.

22 HAZİRAN 1993

Ömer Seyfeddin

11573 AL'KAYEVA, L. "Notes on Ömer Seyfeddin."
(in Russian) *Kratk. Soobshch. Inst. Vost.* 27 (1958)
58-66.

20 HAZİRAN 1992

Kamal Kural

Ömer Seyfeddin

20 KASIM 1992

Ömer Seyfettin

ve

N. Hoşgörül

Türk. Ans. T. 331

ARTICLES

DIKICI, A.Ezgi. Orientalism and the male subject of Turkish nationalism in the stories of Ömer Seyfeddin. *Middle Eastern Literatures*, 11 i (2008) pp.85-99. (Ömer Seyfeddin's designation of the Balkans as Turkey's Orient sheds light on the psychological complexities of a peculiar turn in the critical period of nation formation (1908-1922).)

Ömer Seyfeddin

02 NISAN 1999

953. "Ömer Seyf-ed-Din: [Sammlung "Ömer Seyf-ed-Din: <rus>] Izbrannoe / Ömer Seyfeddin. [Sost. Nelli Sergeevna Jakovleva]. Per. s tureckogo. - Leningrad: Chudož. Liter., 1987. - 415 S.
In kyrill. Schr., russ. 28 A 7355

Ömer Seyfettin

Ömer Seyfeddin

196 HAZİRAN 1992

H. Fethi Gözler

Milli Kültür

s.40, sf.15-21, Ankara 1983

15 MAYIS 1995

5462 KARPAT, Kemal H. Social environment and literature: the reflection of the Young Turk era (1908-1918) in the literary work of Ömer Seyfeddin (1884-1920). *The Islamic world from classical to modern times: essays in honor of Bernard Lewis*. C.E. Bosworth, C. Issawi, R. Savory, & A.L. Udovitch, eds. Princeton: Darwin Press, 1989, pp. 551-575

JÖN TÜRKLERİ
ÖMER SEYFEDDİN

Ömer Seyfeddin

1994 SEYFETTİN, Ömer. Pierwsza zbrodnia. Tr. Sarkady, Antoni. *Przegląd Orientalistyczny*, 212-213 (2005) pp.91-93. [Short story. Title translated as "The first crime".]

05 TEM 2007

ÖMER SEYFEDDİN

Öm. Tarih

KARPAT, Kemal H. Ömer Seyfeddin and the transformation of Turkish thought. *Rev. ét. sud-est europ.* 10(1972), pp. 677-691.

Ömer Seyfeddin ve Türk düşünceinin selülü deyiş-
tirmesi

Alangu, Tahir. *ÖMER Seyfettin*
Ömer Seyfettin : ülkücü bir yazarın romanı. —
İstanbul : May Yayınları, 1968.
592 p. : ill., facsim., ports. : 20 cm.
Turkish
I. Title. NE68-4500 ned 2-3005
PL248.S38Z57
DLC CLU CU ICU InU MiU NjP NNC OU WU

29 OCAK 1993

29 OCAK 1993

4647 PAKSOY, H.B. Nationality and religion: three
observations from Ömer Seyfettin. *Central Asian
Survey*, 3 iii (1984) pp.109-115

Ömer Seyfettin

DEMİR,

Yavuz (Arş. Gör.), "Ömer Seyfettin'in Hikâyelerinde Bulgar Zulmü", *Türk Edebiyatı
Dergisi*, 15, 170, (1987), 59 - 61.

03 MAYIS 1993

Ömer Seyfettin

— Ömer Seyfeddin

TOPRAK,

Zafer (Doç. Dr.), "Ömer Seyfettin ve Sivil Toplum", *Toplum ve Bilim*, 31/39, (Güz
1985 - Güz 1987), 113- 127 S.

03 MAYIS 1993

TURAL,

S. "Ömer Seyfeddin'in Ümidi veya Mehdî", *Töre*, 130, (Mart 1982).

Ömer Seyfettin
— Baha Tevfik

195 HAZİRAN 1993

21 MAYIS 1993

BAGCI,

Rıza (Öğr. Gör.), "Ömer Seyfettin - Baha Tevfik Münasebeti ve Baha Tevfik'in Ömer
Seyfettin Üzerindeki Tesirleri", *VIII. Milli Türkoloji Kongresi, İstanbul, 1987*, 12 S.

Nurdoğan Savran; "Ömer Seyfettin ve Folklorümüz",
Danışman: Prof.Dr. Bilge Seyidoğlu.

Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Doktora...Tezi. Tarihsiz

150158 Ömer Seyfettin

05 HAZİRAN 1996

Abdullah ŞENGÖL

Türk Dili ve Edebiyatı
Yüksek Lisans Tez Dönemi
Ömer Seyfettin'in Hikâyelerinde Milli Kültür Değerleri"

Veni Türk Edebiyatı

Danışmanı: Prof.Dr. İsmail PARLATIR
Erciyes Üniversitesi
Fen -Edebiyat Fakültesi (Tarihsiz).

05 HAZİRAN 1996

ÖMER SEYFETTİN

Doğumunun yüzüncü yılında Ömer Seyfettin.
Ankara 1985. VIII, 185 S. [Türk.]
[Gedenkschrift zum 100. Geburtstag Ömer Seyfettins,
1884-1920.]
(Türk fikir ve sanat adamları dizisi. No 1.)

Birelli-Nr./Standort
6 E 7007

29 TEMMUZ 1992

19 EKİM 1998

03 MAYIS 1993

— Ömer Seyfettin

Ömer Seyfettin'in eserlerinde milli kültür unsurları. ŞENGÖL, H. Abdullah. Yüksek Lisans. Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler
Enstitüsü, Kayseri, 1994. 208 s., 35 ref.
Danışman: Prof.Dr. İsmail Parlatır. Dili: Tr.

37223

Ömer Seyfettin ve hikâyelerinde eğitim değerleri. AYDEMİR, Cengiz. Doktora. Uludağ
Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 1989. 262s.
Özet dili: Tü.

6503

yıllarda *Bahçe* dergisinde yazıları ve *İran Devrimi Anıları* yayımlandı. Mebuslar Meclisi'nin ikinci döneminde Kırklareli milletvekili oldu. İtalyanlar Trablusgarb'a saldırınca oraya koştu (1911). Balkan savaşlarında da görev aldı. I. Dünya Savaşında parti içindeki muhalif kanatta yer aldığı için İstanbul'dan uzaklaştırılarak Kafkas cephesine ve İran'a gönderildi. Emrindeki bir gerilla birliğiyle İran Azerbaycanı'nda Ruslara karşı savaşırken salgın tifüs hastalığından öldü. Mezarı Kerkük'teki şehitliktedir. Ölümünden sonra İstanbul'da yayımlanan *Tercüman-ı Hakikat* gazetesindeki bir şiirde *Kafkas yolunda ister idin sen fedâ-yı can-Allah verdi matlabına hayyiz-ı husul...* yani Kafkasya yolunda ölmek isterdin. Tanrı bu imkânı sana verdi, denilmekteydi. Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunun 50. yılında Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı, Atatürk'deki gizli kudret ve dehâyı ilk keşfeden Ömer Naci'nin hayatı hakkında bir kitap yayımladı.

Kay.: S.E. Berzeg, *Kafkas Diasporası'nda Edebiyatçılar ve Yazarlar Sözlüğü*, 1955, s. 201-202; Dr. Fethi Tevetoğlu, *Ömer Naci*, İst. 1973; Dr. Vasfi Güsar, *Ömer Naci Jankhot, Kafkasya*, sayı: 24, Ank., Kasım 1969; *Tercüman-ı Hakikat*, 23 Ağustos 1332/ 5 Eylül 1916; *OM* 2/474; *TA* 25/65; "Ömer Naci", *TDEA* 7/181; *TN* 2/1008 (4148). ➔ Yaz.Krl.

ÖMER Nesimî, bk. **NESİMÎ**(1369?-1417?)

ÖMER Nida, bk. **BİÇAKÇI**, **Ömer Nida**

ÖMER Seyfeddin (11.3.1884-1920): Hikâye yazarı. Balıkesir'in Gönen ilçesinde doğdu. Babası yüzbaşı Ömer Şevki Efendi, annesi İsfendiyaroğullarından Ankaralı Topçu Kaymakamı Mehmet Beyin kızı Fatma Hanımdır. Dört yaşında iken mahalle mektebine başladı. Daha sonra babasının şube reisi olarak görev yaptığı Ayancık'ta, sübyan mektebine devam etti. Yedi yaşında iken, ailesi Ömer Seyfeddin'i İstanbul'un Aksaray semtindeki, Mekteb-i Osmanîye kaydettirdi(1892). Burası yeni usulde öğretim yapılan ve yabancı dil olarak da Fransızca okutulan özel bir okuldu.

Ancak, Ömer'in beklediği gibi yetişmediğini gören babası, bir süre devam ettiği Mekteb-i Osmanîden alarak Eyüp Sultan Askerî Baytar Rüşdiyesine yerleştirdi. Yatılı olan bu okulun yalnız subay çocuklarının kabul edildiği özel sınıfa giren Ömer, bu okulu 1896'da bitirdi. Okul döneminde tiyatro ile tanışan Ömer Seyfeddin, Osmanlı Dram Kumpanyasının temsililerine devam etti. Lise öğrenimi için Kuleli Askerî Lisesi yerine, arkadaşı Aka Gündüz'le birlikte Edirne Askerî İdadîsini tercih etti. Burada edebiyatla ilgilenmeye ve yazarlıktaki yeteneği ortaya çıkmaya başladı. 1900 yılında Edirne Askerî İdadîsini bitiren Ömer Seyfeddin'in yayımlanan ilk eseri olan "Yâd" adlı şiiri, İstanbul'da çıkmakta olan *Mecmûa-i Edebiyye*'de aynı yıl basıldı. İstanbul'a dönerek Mekteb-i Harbiye-i Şâhâneye kaydolan Ömer Seyfeddin, "İhtiyarın Tenez-zühü" adlı ilk hikâyesini Harp Okulu öğrencisi iken yazdı. Makedonya'nın karışması üzerine, Sınıf-ı Müstâcele sayılarak 1903 yılında mezun oldu. Piyade asteğmeni rütbesiyle kura çekerek, merkezi Selânik'te olan Üçüncü Orduya bağlı İzmir Redif Fırkasına tayin edildi ve Kuşadası redif taburunda görevlendirildi. Kuşadası ve İzmir'de yazdığı şiir ve hikâyeler, daha sonraları Selânik'te çıkmakta olan *Kadın* ve *Çocuk Bahçesi* dergilerinde yayımlandı. Sade Türkçe'ye eğilimi de İzmir'de başladı. Yazdığı şiir ve yazılarda *Süheyl Feridun*, *Ç. Kemâl*, *C. Nazmi*, *A. H. Perviz*, *M. Ender*, *Enver Perviz*, *Tahran*, *Şit*, *Câmasb*, *Ayas* takma adlarını kullandı. Yine bu yıllarda Fransızca'sını ilerletmeye çalıştı. Yazar, 1908'de İzmir'de yeni açılan Jandarma Zâbitan ve Efrat Mektebi öğretmenliğine ve Jandarma mekteplerini kurmak üzere gelmiş olan İtalyan General Degiorgis'in mihmandarlığına atandı. Bu yıllarda Çakırcalı Efe İzmir ve civarını haraca kesiyordu. Ömer Seyfeddin İzmir'in işgali sırasında yazacağı *Yalnız Efe* romanının malzemesini bu dönemde toplamaya başladı. Yakup Kadri, Baha Tevfik, Şahabeddin Süleyman, Türkçü

Ömer Seyfettin'in Hikayeleri Dışındaki Eserleri

10 ARALIK 1994

ramazan çiftlikçi

Ömer Seyfettin (1884-1920)'i çoğumuz hikâyeci olarak tanırız. Halbuki sanatçımız aynı zamanda bir şair, oyun yazarı, çevirmen, psikoloji ve sosyolojiyle ilgili çalışmaları da olan bir fikir adamıdır. Hikâyeciliği bütün bu yönlerini gölgede bırakmış, hatta unutturmuştur. Bu yazımızda Ömer Seyfettin'in hikâyeleri dışındaki eserleri üzerinde ana çizgileriyle durup bunları kısaca tanıtmak ve yapılan çalışmaları değerlendirmek istiyoruz. Son yıllarda doğumunun 100. yılı dolayısıyla iki ayrı anma kitabı hazırlanmış; Bütün Eserleri dizisinde dört ayrı kitap yayımlanmış; Muzaffer Uyguner ve İ. Güven Kaya'nın Ömer Seyfettin'le ilgili iki ayrı çalışması sahatçiyi genç kuşaklara tanıtmıştır.

I. Şiirleri

Ömer Seyfettin'in çeşitli dergilerde yayımlanmış şiirleri, ölümünden epeyce sonra Fevziye Abdullah Tansel'in titiz çalışmalarıyla bir araya getirilmiştir. Rahmetli Tansel, "Ömer Seyfeddin'in Dağınık Şiirleri" başlıklı araştırmasında sanatçının 54 şiirini derlemiştir; bunlara 12 şiir daha ekleyerek tümünü "Ömer Seyfeddin'in Şiirleri" adıyla kitaplaştırmıştır.² Eserde derli toplu bilgilerden başka toplam 66 şiir bir arada sunulmuştur. Tansel sonraki yıllarda da araştırmalarını sürdürerek "Ömer Seyfeddin'in Gözden Kaçan Şiirleri ve İğreti Bir Adı: P. Nezihî" başlıklı yazıyla bunlara 11 şiir eklemiştir.³ Böylece şiir sayısı 77'ye ulaşmıştır. Tansel, son olarak "Ömer Seyfeddin'in Hayat Çizgisi İlk Eser ve Şiirleri" yazısıyla konuyla ilgili yeni bilgiler ve genel değerlendirmeler sunmuş-

tur.⁴ Hikmet Dizdaroğlu, "Ömer Seyfettin'in Şiirleri Üzerine" adlı makalesinde konu üzerinde durmuş⁵; Tansel'den sonra Muzaffer Uyguner, "Doğduğum Yer" adıyla Ömer Seyfettin'in şiirlerini mensur şiirler ve bazı fıkralarıyla birlikte yayıma hazırlamıştır.⁶

Bütün bu araştırmalardan anlaşıldığına göre, Ömer Seyfettin, hece ve aruzla 80'e yakın şiir yazmıştır.⁷ Birinci sınıf bir şair sayılmayan Ömer Seyfettin'in⁸ şairlik hayatını iki döneme ayırabiliriz:

- 1914'e kadar,
- 1914'ten sonra.

İlk dönemde aruzu ikinci dönemde ise hece ölçüsünü kullanmıştır. Heceyle yazdığı şiirlerde Mehmet Emin'in etkileri görülür.

II. Mensur Şiirler

Bu tür eserlerinden bilinenlerin sayısı 17'dir.⁹ Bir kısmı, Ö. Faruk Huyugüzel ile Sema Uğurcan tarafından derlenerek "Ömer Seyfettin'in İzmir'deyken Yazdığı Mensur Şiirler" başlığıyla yayımlanmış,¹⁰ Uyguner'in hazırladığı "Doğduğum Yer"e de alınmıştır.¹¹ Uyguner, sonradan bunlara "Şiirsel Düzyazılar" başlığıyla dört metin daha eklemiştir.¹²

III. Fıkralar

Biri "Diken" dergisinde, diğerleri ise, "Zaman" gazetesinde yayımlanmış ve sade dile kaleme alınmış toplam 22 fıkra, Uyguner tarafından "Doğduğum Yer"de bir araya toplanmıştır.¹³ Ayrıca, biri "Bahçe", diğerleri ise "Diken" dergisinde yayımlanmış 14 fıkra "Dedikodu Fıkraları" genel başlığıyla topluca sunulmuştur.¹⁴

IV. Makale, Tenkit ve Polemikler

Çoğu dil, sanat ve edebiyat konusunda olmak üzere, bazıları takma adlarla yayımlanmış olan bu yazıların¹⁵ bir kısmı Mustafa Argunşah tarafından derlenerek "Dil ve Edebiyata Dair Makaleler" başlığıyla yayımlanmıştır.¹⁶ Uyguner, Ömer Seyfettin'in bu tür yazılarını Bütün Eserleri dizisinde üç cilt halinde sunmuştur: İlk cilt, "Dil Konusunda Yazılar"a, ikinci cilt, "Sanat ve Edebiyat Yazıları"na, üçüncü de "Olup Bitenler, Toplumsal

Ömer Seyfettin

"The Secret Shrine" and "The Frog Prayer"

by
Ömer Seyfettin

Ömer Seyfettin was born in Gönen (now in Turkey) in 1884. He was educated at the Ottoman Military Academy and served two separate terms of duty in the military. The first was in 1909, when he was part of the army that suppressed the *Irtica*, a rebellion by religious groups against the newly reinstated constitutional order. The second was at the start of the Balkan War, during which he spent approximately one year (1912-13) as a prisoner of war in Greece. In 1914 Seyfettin accepted a position teaching literature at a high school in Istanbul; he died of diabetes only a few years later in 1920 at the early age of 36. By this time, he had written a number of works, including a novel and more than a dozen short stories, although not all were published by the time of his death. When Seyfettin resigned his first military post in 1911, he devoted his time to writing. Along with Ziya Gökalp and Ali Canip Yöntem, Seyfettin began publishing "Young Pens" (*Genç Kalemler*), a journal that is generally credited with starting the movement toward a Turkish national literature. Authors who considered themselves members of this movement, which flourished between 1911 and 1923, wrote about topics significant to Muslim Turks and their national values. They tended to favor a simpler, more concise form of Turkish than their predecessors, with fewer Persian and Arabic words and grammatical constructions. These new authors were credited with fostering an awareness and appreciation of Turkish language and culture among Turkish citizens, a theme that is critical in several of Seyfettin's works. He became a transitional writer, combining Turkish themes with

THE LITERARY WORK

Two short stories, the first set in an Istanbul suburb and the second in a small town not far from Istanbul, both in the 1910s; published in Turkish (as "Gizli Mabet" and "Boş inançlar: kurbada duası") in 1919 and 1920, in English in 1978.

SYNOPSIS

In both stories, one's preconceptions and prejudices result in strange and humorous misperceptions. In "The Secret Shrine," the misperceptions arise from a foreigner's prejudices about Turkey; in "The Frog Prayer," from a misplaced belief in a teacher's spell.

the realist short-story method of the West to create some of the first modern Turkish short stories. In "The Secret Shrine" and "The Frog Prayer," Seyfettin examines such issues as Turkey's attempts to westernize and modernize, and the appropriate role of religion in Turkish society.

Events in History at the Time the Short Stories Take Place

The Young Turks. In the summer of 1908, officers of the Ottoman Second and Third Armies revolted against the authoritarian rule of Sultan Abdülhamid, and demanded that the Constitution of 1876 be reinstated. Known as The Young

07 OCAK 2007

Seyfettin, Ömer (b 1884 Gönen near Balıkasir, d 1920 Istanbul), Turkish writer. Finishing at the military academy in 1903, he served as an officer in various places, until he resigned from the army in 1910 to become a regular contributor to a literary journal, *Genç Kalemler* (Young Pens) published by Ziya Gökalp (qv) in Salonica. Joining the army again in the Balkan War, he spent a year in captivity, returning to Istanbul in 1913, where he lived as a teacher of literature in a High School and freelance writer until his early death in 1920. Seyfettin was one of the great innovators of Turkish literature; he broke away from the over-refined traditional style and used in his writings the simple spoken language, first arousing sensation by a proclamatory article on the 'new language' (1911). A patriotic idealist, he fought for a radical modernization of the country without advocating a slavish imitation of

the West. Consequently, he was connected with the 'Establishment' of 1909-18. In view of all this, he naturally had many critics and enemies, but his style of writing had a tremendous influence on the younger generation. His short stories, some of which took their subjects from the glorious past of the Turks, others from the contemporary scene, were well told though sometimes marred by a certain ironic tone and an all too obvious moral. Other works: 138 short stories, collected in ten volumes; a one-act play *Mahcupluk imtihani* (Test of Chastity).

PHTF II 576 ff.

AT

DICTIONARY OF ORIENTAL LITERATURES, ed. JIRI BECKA
c. III, () LONDON. s.

169

Andreas Tietze

D.387

TÜRK YURDU

Türk Ocakları Genel Merkezi Aylık Yayın Organıdır.
Yerel Süreli Yayın - Basıldığı Tarih: 03.03.2009 - ISSN 1300-2323
7. Devre, cilt 29 (61) Sayı: 259 (620) 98. Yıl

SAHİBİ

Galip TAMUR

(Türk Ocakları Basın, Yayın ve Eğt. Hiz. İşl. Adına)

GENEL YAYIN MÜDÜRÜ

Prof. Dr. M. Çağatay ÖZDEMİR

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Prof. Dr. Necmeddin SEFERCİOĞLU

YAYIN KURULU

Yrd. Doç. Dr. Bahri ATA Dr. Süleyman ERYİĞİT
Dr. İbrahim ATABEY Yücel HACALOĞLU
Dr. Fahri ATASOY Doç. Dr. Yunus KOC
ç. Dr. Levent BAYRAKTAR Ömer ÖZCAN
Ömer BEKEÇ Yrd. Doç. Dr. Serdar SAĞLAM
Prof. Dr. Ali BİRİNCİ Yrd. Doç. Dr. Eriman TOPBAŞ
Nejat ÇOĞAL Prof. Dr. Özcan YENİÇERİ
Galip ERDEM

AKADEMİK DANIŞMA VE HAKEM KURULU

Prof. Dr. Ülker AKKUTAY (Gazi Ü.)
Prof. Dr. Şerif AKTAŞ (Gazi Ü.)
Prof. Dr. Salim CÖHCE (İnönü Ü.)
Prof. Dr. Mustafa ERKAL (İstanbul Ü.)
Prof. Dr. Feyzullah EROĞLU (Pamukkale Ü.)
Prof. Dr. Ali GÜLER (İzmit Baysal Ü.)
Prof. Dr. Ali Osman GÜNDOĞAN (Muğla Ü.)
Prof. Dr. Leyla KARAHAN (Gazi Ü.)
Prof. Dr. Bayram KODAMAN (S. D. Ü.)
Prof. Dr. Hasan ONAT (Ankara Ü.)
Prof. Dr. M. Cihat ÖZÖNDER (Hacettepe Ü.)
Prof. Dr. Mehmet ŞAHİNGÖZ (Gazi Ü.)
Prof. Dr. İsmail YAKIT (S.D.Ü.)
Prof. Dr. Bahaeddin YEDİYLİDİZ (ETÜ Ü.)
Prof. Dr. Dursun YILDIRIM (Hacettepe Ü.)

GENEL MERKEZ

Türk Ocağı Caddesi Prof. Dr. Osman Turan Sokağı No: 1 Balgat / ANKARA
Tel: 90(312) 284 35 90

İDARE YERİ

Sezenler Sokağı 4/12 Sıhhiye / ANKARA
Tel-Belgegeçer: 90(312) 229 69 74

YAZIŞMA ADRESİ

P.K. 429 Yenisehir / ANKARA
Eimel: turkyurdu@turkyurdu.com.tr
Türk Yurdu Web Sitesi: www.turkyurdu.com.tr

TEKNİK MÜDÜR: Erdoğan PAMUK

BÜRO: Yaşar GİRGIN

ABONELİK ve ABONELİK ÜCRETİ

Yıllık ücreti, Türk Ocakları Basın, Yayın ve Eğitim Hizmetleri İşletmesi
ürdü 257311 numaralı posta çeki hesabına, yurt içi ve yurt dışı havafeleler
T.C. Ziraat Bankası Necatibey-ANKARA şubesi 6565463-5001 numaralı
sahına yatırılarak, P.K. 429 Yenisehir-ANKARA adresine yahut eimel veya
telefonla bilgi verilir.

İ: Yıllık Ferdî Abone 55 YTL. / Yıllık Kurum ve Kuruluş Aboneliği 120 YTL
DİŞİ: Avrupa ülkeleri için yıllık 75 Euro / Diğer ülkeler için yıllık 100 Dolar
Yayınlanan yazıların muhtevasına ait sorumluluk yazarlarına aittir.
Yayınlanacak yazılar üzerinde yazardan müsaade alınarak gerekli
düzeltilmeler yapılabilir. Gönderilen yazılar yayınlanınsın
yayınlanmasın iade edilmez.

TÜRK OCAKLARI MERKEZ YÖNETİM KURULU

şkan: Nuri GÜRGÜR Üye: Prof. Dr. Orhan ARSLAN
şkan Yrd.: Yücel HACALOĞLU Üye: Prof. Dr. M. Çağatay ÖZDEMİR
kreteler: Prof. Dr. Orhan KAVUNCU Üye: Kerim ÜNAL
ihasp: Galip TAMUR Üye: Prof. Dr. İsa ÖZKAN
kreteler Yrd.: Prof. Dr. Rasih DEMİRCİ Üye: Dr. Fahri ATASOY
kreteler Yrd.: Dr. Bülent AKSOY

DENETLEME KURULU

Başkan: Prof. Dr. Celâl ER
Raporör: Efendi BARUTÇU
Üye: Cihat ALAGÖZ

KAPAK&SAYFA DÜZENİ

www.hakkiuslu.com

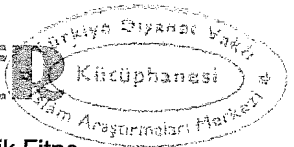
DİZGİ

REPROTON LTD. ŞTİ. (0312) 384 78 51-52

BASKI

EVREN YAY. A.Ş. Tel: (0312) 615 54 54

İÇİNDEKİLER

AYIN YORUMU • Yerel Seçimler ve Etnik Fitne Nuri GÜRGÜR	2
Davos'tan Sonrası Üzerine Mehmet MACİT	4
DÜŞÜNCELER • Kim Yönetsin? Özcan YENİÇERİ	5
DÜŞÜNCELER • Kent ve Tarihsellik Milay KÖKTÜRK	8
The Milliyetçilik: Made in US Hilmi DEMİR	12
DOSYA: ÖMER SEYFETTİN	
Türk Edebiyatı Tarih'nden Ömer Seyfeddin İsmail Hikmet (ERTAYLAN)	15
Ahiretten Bir Mektup: "Ben Türküm Cancağazım" Ömer Seyfettin	18
Üsteğmen Ömer Oğlu Ömer Seyfettin	19
Ömer Seyfettin ve Dönemi • İnci ENGİNÜN	20
Niçin Genç Kalemler? • İsmail PARLATIR	25
Ömer Seyfettin'in Nev-yunanilik Yorumu: Boykotaj Düşmanı • Abide DOĞAN	29
Ömer Seyfettin'de Dil ve Edebiyat Milliyetçiliği • Nurullah ÇETİN ..	33
Tarihî Hikâyelerde Anlatma Problemi • Yakup ÇELİK	48
Ömer Seyfettin'de İnsan Sevgisi • Ülkü GÜRSOY	53
Ömer Seyfettin • Sefa YÜCE	56
Ömer Seyfettin'in Mensur Şiirleri • Mümtaz SARIÇİÇEK	59
Ömer Seyfeddin Çocuk Edebiyatçısı mı? • Zeki GÜREL	63
Ömer Seyfettin'de Türkçü Refleks • Necati MERT	66
Ömer Seyfeddin'in Esaret Hatıraları • Seyfeddin SAĞLAM	69
Ömer Seyfettin Öykülerinin Yapısında ve Dilinde İroni Ertan ÖRGEN	73
Roman Okuyan Kadınlar • Fatma EKREN	82
Ömer Seyfettin-İhtiyarlıkta mı? Gençlikte mi? • Çiğdem GEÇER ...	87
Kırım Mektubu II • Fahri UNAN	91
Haydar Baba'dan Nevruza Selâm • Hüseyin TUNCER	94
Türkülere Destan III • Mehmet GÜNEŞ	96
ARŞİVİMİZDEN SEÇMELER • Türk Ocakları - MEB İlişkileri - 2 Ömer ÖZCAN	97
PORTRE • Türk Kültürünün Büyük Araştırmacısı İrene Melikoff Ömer ÖZCAN	98
PORTRE • Karamağaralı Halûk Bey Necmeddin SEFERCİOĞLU	100
PORTRE • Prof. Dr. O. Haluk Karamağaralı'ya Saygı Nihat BOYDAŞ	101
PORTRE • Prof. Dr. Haluk Karamağaralı Hoca'yı (1923-2009) Sonsuzluğa Uğurladık Halit ÇAL	104
PORTRE • Vahapzade İbrahim ATABEY	107
12 Yılın Ardından Galip Erdem'e Hasret Mektubu Osman OKTAY	109
DİLİN KEMİĞİ • Vocabolario Italiana-Tvrchesco Yavuz KARTALIOĞLU	113
Türk Dünyasından Haberler	114
Türk Ocaklarından Haberler	117

- KAPLAN, Mehmet (1988), *Yeni Türk Edebiyatı Antolojisi I*. Haz. Mehmet Kaplan, İnci Enginün, Birol Emil. İstanbul: M.Ü. Fen Edebiyat Fak. Yayınları.
- KARAKOÇ, Abdurrahim (1990), "Dişi Kurdun Rüyalari", *Yeni Düşünce*. 25 Mayıs.
- LORENZ, Edward (1995), "Pinballs and Butterflies," *The Essence of Chaos*. Seattle: University of Washington Pres.
- SÖYLEMEZ, Orhan (2008), "Aytmatov'da inanç meselesi", *Kardeş Kalemler*. Sayı 19, Temmuz.
- YAVUZ, Yusuf Şevki (2001), "Kader" Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. Cilt 24, İstanbul. (Metin içinde İA olarak kısaltılmıştır.)

Gazi Türkiyat Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi, 5, Ankara 2009, s. 321-332.

18 MAYIS 2010

MADDE YATIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

(150158)

ÖMER SEYFETTİN'İN ESERLERİNDE MEFKÛRE

Esat CAN*

Özet

Türk Edebiyatı'nın en büyük hikâyecilerinden biri olan Ömer Seyfettin, aynı zamanda bir fikir ve dava adamıdır. Onun bütün fikir, düşünce ve tasavvurlarının merkezinde ise "mefkûre" vardır. Ömer Seyfettin'e göre milletler, mefkûreleri sayesinde hayatîyet kazanıp yüksek hedeflere bağlanırlar ve onlara doğru yol alırlar. Türk milleti için mefkûre, her şeyden önce bir uyanış demektir. Türk milleti, millî emel ve arzularını ancak bu uyanıştan sonra gerçekleştirebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Mefkûre, millet, milliyet, Türk milleti, uyanış, Ömer Seyfettin.

Abstract

Ömer Seyfettin who is one of our biggest novelists, at same time, is a idealist man too. There is always "ideal" at the center of all his thinkings, judgements and reflections. He believes that nations would be able to reach their aims if they keep in touch with their ideals and then they go through these. For Turkish people, ideal means revival, principally Turkish nation will be able to make their national work and desires real only after this revival.

Key words: Ideal, nation, nationality, Turkish nation, revival, Ömer Seyfettin.

Giriş

"Terbiye ferdi kendi muhit ve cemiyetine intibak ettirmektir."¹ diyen Ömer Seyfettin, eğitimi, geri kalmışlığını çeşitli vesilelerle vurguladığı memleketine hizmetin bir vasıtası fakat aynı zamanda "bir sanat, bir marifet"² olarak görür. O, bir kısım hikâyeleri ile gazete ve mecmualarda neşr edilmiş bazı yazılarında eğitime dair çeşitli fikir, düşünce ve telkinlerine yer vermiş, fakat bunu yaparken merkeze daima mefkûreyi (millî ülkü) koymuştur.

Ömer Seyfettin'in fikir ve telkinlerinin çıkış noktası "mefkûre"dir. Yazar, "Millî Tecrübelerden Çıkarılmış Amelî Siyaset", "Mektep Çocuklarında Türklük Mefkûresi", "Yarıncı Turan Devleti", "Mürteciler Karşısında Din", "Tabii Mefkûreler", "Ticaret ve Nasip", "Türkçülük Fikri" adlı kitapçık veya makaleleri başta olmak üzere çeşitli yazılarında ve

* Yrd. Doç. Dr., Trakya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
esatcan@trakya.edu.tr

¹ Ömer Seyfettin, "Terbiye Nasıl İlim Olur?" *Doğumunun 100. Yılında Ömer Seyfettin*, Marmara Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1984, s. 275.

² agy., s. 275, 276.

ÖMER SEYFETTİN'İN İLK HİKÂYESİ

Doç. Dr. Nâzım H. POLAT

Cumhuriyet devrine kadar edebiyatımızda hikâyeci sıfatıyla tanınmış tek edibimiz Ömer Seyfettin'dir. Hikâyeci olarak tanınmasına rağmen o pek çok edibimiz gibi edebiyat âlemine şiirle adım atmıştır. Bildiğimiz ilk şiirleri, 27 Şaban 1318/7 Kânûn-ı evvel 1316 (20 Aralık 1900) tarihli *Mecmûa-i Edebiye* (C.I., Nr.9, s.65)'de F. Nezîhi takma adıyla yayımlanan "Terane-i Giryân"¹ ile aynı sayıda, bir sonraki sayfada (s.66) Ömer imzasıyla çıkan "Hiss-i Münccemid"² başlıklı sonelerdir. Cevdet Kudret Solok ve Fezziye Abdullah Tansel bu manzumeleri tespit edinceye kadar, onun yayımlanan ilk manzum kalem tecrübesinin, aynı derginin 24 Şevvâl 1318/1 Şubat 1316 (14 Şubat 1901) tarihli 16. sayısında çıkan "Yad" başlıklı bir başka manzume olduğu sanılıyordu.³ Fakat artık "Yad" isimli manzumeden önce, hepsi sone tarzında ve *Mecmûa-i Edebiye*'de yayımlanmış dört manzumesinin bulunduğunu bilmekteyiz.⁴

Ömer Seyfettin'in, şiirlerini tespitteki müşkilât, onun her türdeki edebî faaliyeti için söz konusudur. Nitekim, yazarımızın ilk hikâyesini tespit de aynı zorluk yolumuzu kesmektedir. Aslında Ömer Seyfettin'in ilk hikâyesinin ismi (hatıralarında zikredildiği şekliyle "İhtiyarın Tenezzühü") ve yayım yeri (*Sabah* gazetesi) bilinmekteydi; fakat metin ele geçirememişti. Aşağıda teferruatını vereceğimiz üzere, bunun sebebi, öncelikle, tarihleme hatasıdır.

Tahir Alangu, bir taraftan "yayımlanmış ilk hikâyesi olan *İki Mebus*" ifadesini kullandığı hâlde⁵, diğer taraftan Ömer Seyfettin'in hikâyelerini

¹ Fezziye Abdullah Tansel, "Doğumunun Yüzüncü Yılı Dolayısıyla Ömer Seyfeddin'in Hayat Çizgisi ve Şiirleri", *Doğumunun Yüzüncü Yılında Ömer Seyfettin*, Atatürk Kültür Merkezi yay., Ankara 1985, s. 56-58 (yazının tamamı: s. 51-72).

² Cevdet Kudret (Solok), *Edebiyatımızda Hikâye ve Roman*, 3. basım, Varlık yay., İstanbul 1978, s.17-18. F. A. Tansel, bu şiiri "Hüsni Münccemid" diye anıyor (a.g.m., s.57-58). Muzaffer Uyguner ise, "Hiss-i Münccemid"ün kuyesini yanlışlıkla "*Mecmua-i Edebiye*, sayı:12, 27 Kânunievvel 1316 (9 Ocak 1901)" şeklinde ve üçüncü şiir olarak kaydediyor (bk. *Ömer Seyfettin: Bütün Eserleri 12- Doğduğum Yer, Şiirler, Mensur Şiirler-Fıkralar-*, (Haz. Muzaffer Uyguner), 2. basım, Bilgi yay., Ankara 1989, s.18).

³ Tahir Alangu, *Ömer Seyfeddin- Ülkücü Bir Yazarın Romanı-*, May yay., İstanbul 1968 s.69; Fezziye Abdullah Tansel, *Ömer Seyfeddin'in Şiirleri*, TKAE. yay., Ankara 1972, s.15.

⁴ Ömer Seyfettin, *Bütün Eserleri 12- Doğduğum Yer, Şiirler, Mensur Şiirler-Fıkralar-*, s.15-19.

⁵ T. Alangu, a.g.e., s.330. Alangu, Aşyan'da çıkan bu hikâyenin yayım tarihini, "cilt 1, no.10, 6 Kasım 1324/1908" (a.g.e., s.330) ve "Birinci sene, ikinci cilt, No 4,4 Kânun-sâni 1324" (a.g.e., s.585) diye iki ayrı şekilde zikrediyor ki ikisi de yanlıştır. Doğrusu "2.C., nr.14, 6 Kânun-ı sâni 1324 (19 Ocak 1909)" olacaktır.

ilk yayım yerlerine göre sıralarken, ilk hikâye olarak "22 Mart 1324 (4 Nisan 1908)" şeklinde tarihlediği *Tenkid* mecmuasının⁶ ilk sayısında basılan "At" adlı parçayı gösteriyor.⁷ Buradaki bilgi yanlışının tarihleme hatasından kaynaklandığını belirtelim. Yoksa sözünü ettiğimiz listede "At"tan önce yayımlanmış yedi hikâye mevcuttur.⁸ Ayrıca Alangu'nun söylemek istediği, "metni bulunabilen ilk hikâye"dir.⁹ Çünkü Alangu, "İki Mebus"u "ilk hikâye" diye nitelediği sayfada (s.330), Ömer Seyfettin'in hatıra defterinden ilk hikâye ile ilgili kısmı iktibas etmiş ve söz konusu metnin henüz ele geçmediğini yazmıştır.

Doğumunun yüzüncü yılında Ömer Seyfettin'in kalem faaliyetini yeniden tasnif ederken mevcut malzemenin tamamını toplayarak bibliyografyayı mümkün mertebede zenginleştiren Prof. Dr. Sadık Kemal Tural ise uzun makalesinin "Tamamlanamayan veya Ele Geçmeyen Hikâyeler" bölümünde konuyu tekrar gözden geçirmiştir.¹⁰ Tural, hükümlerinden önce hikâyecimizin *Yeditepe* dergisi (C.VII., Nu: 127, İstanbul 1957) tarafından iktibas edilen hatırat parçasından konuyla ilgili açıklamaların bulunduğu kısmı alıyor. Daha önce Alangu'nun bilgilendirmelerine de kaynak olan bu hatırat parçası şöyledir:

"Ben şimdîye kadar yüz on iki hikâye yazmışım. Bunların mecmualarda ancak elli tanesi çıktı. Defterlerde yazılı elden ele geçen hikâyelerime gelince, bunları neşretmek işime gelmez. Bazısı çok açıktır, bazısı zülf-i yâri koparacak derecede serttir. Açık hikâyelerden 'Tecrübe', 'Düvar Saati' gibi birkaçını bir imza ile matbuata verdim (...). İlk hikâyem tam on altı sene evvel *Sabah Gazetesi*'nde çıkan *İhtiyarın Tenezzühü* idi."

⁶ Bu dergi ve ilâvesindeki kültürel faaliyet hakkında bk. Nâzım H. Polat: "Mecmuacılık Tarihimizden Kısa Bir Sahife: 'Tenkid' ve İlâvesi: 'Hediye', *Kültür ve Sanat* der.,(Kayseri), nr. 27, Hz.1983, s. 24-26. Yazımızda - kapak sayfaları bulunmayan bir koleksiyon üzerinde çalıştığımız için- çıkış tarihi, mecmuanın sahibi Bezmi Nusret Kaygusuz'un hatıralarında (*Bir Roman Gibi*, İhsan Gümüşayak Mat., İzmir 1956, s. 49) "20 Mt. 1326 (2 Ns. 1910)'da *Tenkid* mecmuasını çıkarmaya başladım" ifadesine uygun olarak verilmiştir. Daha sonra görebildiğimiz koleksiyonlardan *Tenkid*'in ilk sayısının 22 Mart 1326 (4 Nisan 1910)'da çıktığını tespit ettik.

⁷ T. Alangu, a.g.e., s.585. Bu tarihleme hatası başka kaynaklara (meselâ bk. Müjgan Cunbur, "Ömer Seyfeddin Bibliyografyası", *Doğumunun Yüzüncü Yılında Ömer Seyfettin*, Atatürk Kültür Merkezi yay., Ankara 1985, s. 128) da sirayet etmiş, sonra yazarın hikâyeciliği bu bilgi istikametinde, değerlendirilmiştir (bk. İnci Enginün, "Ömer Seyfeddin'in Hikâyeleri", *Doğumunun Yüzüncü Yılında Ömer Seyfettin*, Atatürk Kültür Merkezi yay., Ankara 1985, s. 37; makalenin tamamı, s. 37-49). Yukarıda ifade ettiğimiz tespitlerimize göre, "At" hikâyesi, Alangu ve onu kaynak alanların söylediğinden iki yıl sonra (22 Mart 1326/ 4 Nisan 1910) yayımlanmıştır.

⁸ T. Alangu, a.g.e., s.585-586.

⁹ T. Alangu, a.g.e., s.143.

¹⁰ Sadık Tural, "Ömer Seyfeddin'in Hayatı ve Eserleri", *Doğumunun Yüzüncü Yılında Ömer Seyfeddin*, Mar-mara Üni. Fen-Edebiyat Fak. yay., İstanbul 1984, s.29 (makalenin tamamı, s. 9-39).

TÜRK LÜK BİLİMİ ARAŞTIRMALARI

Sayı: 2, Sivas-1996, s. 17-48

0.1437

22 TEMMUZ 1997

ÖMER SEYFEDDİN KÜLLİYATINA YENİ İLÂVELER

Doç. Dr. Nâzım H. POLAT

Türklük Bilimi Araştırmaları'nın ilk sayısında Ömer Seyfeddin külliyatına bazı yeni metinler eklemiştik. Bunu yaparken ölçümüz, Ömer Seyfeddin ile alakalı son ve tabii öncekilerden daha geniş bibliyografyalara¹ ve külliyata² girmemiş metinleri derleyip bazı tanıtıcı bilgilerle birlikte yayımlamaktır. Peşinde olduğumuz halde bahsi geçen makaleyi hazırlarken elde edemediğimiz bazı metinleri ise şimdi veriyoruz.

En eskisi (*Serhoşluk*) 6 Şubat 1903'te, sonuncusu (*Verilmeyen Cevabı Beklerken*) ise 30 Teşrin- evvel (Ekim) 1919 tarihinde yayımlanmış bu dokuz metnin tür ve konuları bakımından dağılımı şöyledir:

A. Şiir

1. Serhoşluk

B. Hikâye

1. Hediye / Penbe Menekşe

C. Fıkra

1. Kafiyeler

Ç. Siyasî Yazılar

1. Meb'ûs Kimi İntihap Edelim?

2. Hadm-i İstibdâd

1. Ömer Seyfeddin bibliyografyalarının son ikisi :

a. Sadık TURAL: "*Ömer Seyfeddin'in Hayatı ve Eserleri*", **Doğumunun Yüzüncü Yılında Ömer Seyfeddin**, Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul, 1984, s. 9-39.

b. Müjgân CUNBUR: "*Ömer Seyfeddin Bibliyografyası*", **Doğumunun Yüzüncü Yılında Ömer Seyfeddin**, Atatürk Kültür Merkezi Yay., Ankara, 1985, s.113-180 (Hikâyecimizle ilgili daha önceki bibliyografyalar ve diğer çalışmalar için bu bibliyografyanın 165-180. sayfalarına bakılabilir).

2. Şimdiye kadar Ömer Seyfeddin'in bütün eserlerini bir araya getirmek iddiası taşıyan yayınların sonuncusu ve en iyisi, Muzaffer UYGUNER'in hazırladığı külliyattır (Ömer Seyfeddin: **Bütün Eserleri**, 16. C., Bilgi Yay., Ankara, 1986-1993). Bu son külliyatta da -daha önce açıkladığımız sebepler dolayısıyla- eksiklerin bulunması yadırganacak birşey değildir. Fakat tekrarların da bulunduğu görülmektedir. Meselâ 6. ciltteki (**Bütün Eserleri 6 -Yüzakı-**) 6 (altı) hikâye (*Binecek Şey*, *Üç Nasihat*, *Kurmuş Ağaçlar*, *Acıklı Bir Hikâye*, *Devletin Menfaati Uğruna*, *Herkesin İçtiği Su*, s.91-136), 11. ciltte (**Bütün Eserleri 11 -Gizli Mabret-**, s.96-140) yeniden verilmiştir.

ÖMER SEYFEDDİN'İN BİR EDEBİYAT MERAKLISINA MEKTUPLARI

Yayınlayan: ŞEVKET RADO

Üçüncü Mektup

3 Nisan 322, (16 Nisan 1906)
Kuşadası

GEÇMİŞ olsun, kardeşim, hasta olduğunuz için müteessif oldum. Sihatinize dikkat ediniz. İnşallah bir şeyiniz kalmaz.

Fransızca biraz bildiğinizi yazıyorsunuz, mademki bir tahassüs-i edebîye (1) maliksiniz, mükemmel öğrenebileceğinizi temin ederim. Fakat vefakârane çalışmak lâzım. Sa'y-i müstakbelinizin (2) teferruâtını — aczime rağmen — tertib etme müsaade ediniz, mutmain olunuz ki pek samimiyim! Evvelâ gramere sen derece bigâne kalmak icabeder. Bunun aksini iddia eden muallimler şakirdlerine (3) on, on beş senelik bir sıklet-i tedris (4) yüklettikten sonra onları bunalmış, ihtiyarlamış, her şeyden bîhaber bularak me'yus olmuşlardır. Buna en celî delil mekâtib-i âliyemizdir. Mülkî ve askerî idadiyeler, Mülkiye ve Harbiye-i Şâhâne, ilâh ve ilâh... Mekteb-i Sultani' den (5) başka bunların hangisinden neş'et etmiş (6) bir efendi Fransızca bilir?

Bilenler ya hususî muallim görenler, yahut şedid bir arzû-yı ibtlâkârâne ile (7) çalışırlardır.

Bir lisan, kavaidi öğrenildikten sonra öğrenilmez, o lisan öğrenildikten sonra kavaidi (8) öğrenilir... Evvelâ ef'âl-i kıyasîyeyi, sonra ef'âl-i gayri kıyasîyenin müstamel ve me'nuslarını (9) ezberlersiniz, ondan sonra gayet açık ibareli bir kitap alırsınız, lûgat muavenetiyle onu tercemeye başlar ve bilmediğiniz kelimeleri bir deftere yazarsınız. Her sabah, yataktan kalkınca, hattâ yüzünüzü yıkamadan, yani fikrî bir şeyle meşgul olmadan yazdığınız kelimeleri muntazaman ezberlersiniz. Mürûr-ı zamanla bu yazılan kelimeler o kadar azalır ki artık bilmediğiniz lûgat bulunmadığına kaail olursunuz.

Bir de diğeri usul var: Meselâ Mavi Düşes'in tercemesini alırsınız. Bir de aslını. Tercemeden bir sahife okursunuz, dikkat ederek aynı sahifeyi aslından okursunuz. Fakat bilmem niçin bu tarz beni pek çok sıkardı... Her gün hiç olmazsa beş sahife yüksek sesle, bağırarak ibare okumalı.

Bunun fâide-i fizyolojyesi gayri kabil-i tariftir.

İnsanı Fransızca çalışırken en müteazzî eden şey Lafonten'in (10) masallarını, yahut lektür kitaplarında altı yedi yaşındaki çocuklar için tertib olunmuş tıflâne (11), gayet basit ve âdi parçaları okumak mecburiyetidir. Düşününüz siz, vâsi bir zevk-i edebî ile müteahhasis (12) olan siz «Bir çifçinin üç oğlu vardı, onları ölürken yanına çağırıp, büyüğüne dedi ki...» gibi basit bir fıkranın mütaleasından nasıl ve ne kadar üşüyeceksiniz...

Âsâr-ı hakikiye-i edebîye içinde (13) en basit ve şeffaflı G. dö Mopasan'ın kilerdir (14). Kitap şeklinde — Bir Yazın Tarihi gibi — onu müteceviz küçük hikâyeleri vardır ki heman adetleri yüze bâlîğ olur. Meselâ Kler dö lün, Madmuazel Fifi, Lö Hurla, La Mezon Telliye... (15) ibareleri o kadar basittir ki onun kadar basit bir satır, alfabe kitaplarında bile bulunmaz diyebilirim.

Zaman Kütüphanesinden isterseniz, size gönderir.

Lûgat kitaplarına gelince; Türkçe lûgat kitabı heman yok gibidir. Onun için yine Larus'un, yahut Gazye'nin (16) diksiyonerlerinden birer tane edinmelisiniz.

Mehmed Hâlid Bey'in «Elfâz-ı Müteşâbihe Lûgatları» serlevhalı küçük eseri. Keza Karnik Efendi'nin «Fransızca Amelî Tefrîk-ı Cins Usûlü» tahsil-i lisân için en kıymetli kitaplarıdır.

La Plüm Endependant'tan (17) terceme ettiğiniz soneyi bilâkis göndermeli idiniz. Aslıyla beraber gönderir iseniz mingayri had (18) bazı tavsiyelerle sizi müstefid etmeye çalışırım ve rica ederim gönderiniz.

Sa'yinizi teşyi ve teşvik etmek vazifemdir, arzu ettiğiniz tekâmülü bu büyük lisanın hazâin-i edebîyesinde (19) bulacaksınız. Bir sene sonra Avrupa'da neşrolunan (La Vie e le livr) lerden (20) getiririz, onları okur, ilim ve edebiyat için o kadar vâsi' bir vukufa (21) malik olursunuz ki, hani herkesin perestî ettiği (22) Mavi ve Siyah'ın, Aşk-ı Memnu'nun noksanlarını, onlarda ihmal olunan sanatları, mukallitlikte mütereddît bir elin kâffe-i ihtizâzâtını (23) görürsünüz... Evet o vakit görürsünüz ki o parlak Edebiyat-ı Cedîde ne kadar ma'sum, ne kadar çocuk, ne kadar minimindir.

Erbâb-ı vukuf'un taht-ı tasdikindedir ki bir şahsın ecnebi bir lisanı istifadesi yalnız fikir cihetine munhasır kalır, nûkât-ı lâfzîyesinde (24) mümkün değil hissedâr-ı teessür olamaz. Tabîî Fransızca şiirler size lâfzen, ahenkçe tesir edemez, yalnız ondaki tefekkür ve tasvir sizi tesir eder.

Mademki hastasınız, lâfımı uzatıp sizi tâciz etmeyeyim. Üç, dört sene evvel yazılmış, rahatsızlık yâdigârı bir soneyi lef-fediyorum (25). Fakat buna şiir denmez.

Şifâyâb olduğunuzdan, hayatınızdan, hususiyetinizden, muhitinizden bâhis (26) mektuplarınızı bütün ruhumla tehlûkle beklerim. Aziz ve kıymetli kardeşim.

Ömer Seyfeddin

H — Taklit bahsini sonra hasbîhâl edeceğiz.

TEMENNÎ-İ HÂB

— Enfluzadan muztaripken —
*Bir ağrı var başımda... Vücüdümde yok tüvân
Bitâb-ı neşe, hem üşüyüp hem yanar gibi
Terler donar donar, yutarım kalkarım, zaman
Geçmez... Bu bîkarârî-i bâridde ben zebî*

*Bir intizâr-ı mübrem ve sihri ânla beklerim!
Zanneylerim ki uykunun âsûde elleri
Okşar şu hasta varlığını; hep kederlerim
Söndü! Unuttum onları... Hattâ emelleri,*

*Hattâ senin hayâlini, ey sevdiğim, bu dem...
Hissimde yok, inan, ne sevinme, ne bir elem:
Bir boş odayla, kasvet-âlûde bir sükûn,*

*Boş bir muhit renc-ü azâbın içinde ben...
Artık benim düşündüğüm - âvâre, dîlfiken -
Bir uykudur, o hâb-ı girizân-ü pür-jûsün!
- Pirlepe 319 -*

ÖMER SEYFEDDİN

(1) Edebî duyguya, (2) gelecekteki çalışmanızın, (3) öğrencilerine, (4) öğretim ağırlığı, (5) Galatasaray Lisesi, (6) çıkmış, mezun olmuş, (7) düşününce sine şiddetli bir arzu ile, (8) kaideleri, (9) kullanılmakta olanları ve alışılmımları, (10) La Fontaine, (11) çocukça, (12) geniş bir edebî zevkle duygulanmış, (13) gerçek edebiyat eserleri içinde, (14) Guy de Maupassant, en büyük Fransız hikâye üstadı, (15) Maupassant'ın birkaç hikâyesinin adı, (16) Fransızca meşhur lûgat sahipleri, (17) La Plume Indépendante, bir Fransızca dergi, (18) haddim olmayarak, (19) edebî hazinelerinde, (20) La Vie et Les Livres, bir Fransızca edebî külliyyat, (21) geniş bir bilgiye, (22) taptığı, (23) bütün titreyişlerini, (24) söz nüktelerinden, (25) bağılı olarak gönderiyorum, (26) bahseden.

ÖMER SEYFEDDİN'İN BİR EDEBİYAT MERAKLISINA MEKTUPLARI

Yayınlayan : ŞEVKET RADO

Çok kâğıt atıyoruz. Lüzumsuz kâğıtlar arasın-
da lüzumlu kâğıtları da atıyoruz. Bilhassa tanın-
mış adamların aileleri o tanınmış adamlar öldük-
ten sonra evvelâ kâğıtlarını atıyorlar; mektup-
larını atıyorlar. Kadir bilmezlik buna derler işte.

Bugün ismini göklerde tutmak istediğimiz
bir şairimizin, bir romancımızın, bir hikâyecimi-
zin, bir kumandanımızın hayatı, düşünceleri, ha-
diseler karşısındaki tavrı, aşkı, kederi, sevinci,
hiddeti, merakları, endişeleri hakkında hiç bir
şey bilmiyorsak, bunları bilmediğimiz için de
gerçek şahsiyetini meydana çıkaramıyorsak, bu
yüzden, onların eserleri dışında, türlü vesilelerle
yazmış oldukları mektupları saklamayı akıl ede-
mediğimiz, insanları kahreden bir fütursuzlukla
o mektupları lüzumsuz kâğıtlar sayarak atmış ol-
duğumuz için çıkaramıyoruz.

Benim kâğıtlara meraklı olduğumu bilenler
zaman zaman atılacak kâğıtları ellerine geçirir-
lerse, getirip satmak isterler. Bunların bazılarını
okumadan, birkaç kuruş mukabilinde satın alı-
rım. Bunların arasında pek ehemmiyetli kâğıt-
lar, mektuplar çıktı olmuştur. Şimdi, Hayat
Tarih Mecmuası'nın okuyucularına takdim etti-
ğim mektuplar da bana böyle gelmiştir. Onları
bir yerden eline geçiren, bu mektupların Ömer
Seyfeddin'in mektupları olduğunu biliyordu.
Ama nerede bulunduğunu söylemedi. İstedığı para-
yı vererek hepsini satın aldım. Okuduğunuz za-

man göreceksiniz ki, bu mektuplar, Türk edebi-
yatının en büyük hikâyeye üstadı Ömer Seyfed-
din'in henüz 21 yaşı ile 23 yaşı arasında iken
bir edebiyat meraklısına yazmış olduğu mektup-
lardır. Kendisi o sıralarda Kuşadası'ndaymış.
Ömer Seyfeddin hakkında belki en ciddi etüdü
yapmakta olan Tahir Alangu arkadaşımıza bu
mektupları gösterdim. Ömer Seyfeddin'in bu mek-
tupları o zaman bir edebiyat meraklısı olan ta-
nınmış gazeteci Hakkı Tarık Us'a yazmış oldu-
ğunu söyledi.

Kime yazılmış olursa olsun, muhakkak olan
şudur ki bu mektuplar Ömer Seyfeddin'in ede-
biyata yeni girdiği devri, o sıralarda edebiyat
hakkında düşündüklerini, sevdiklerini, beğendik-
lerini ve beğenmediklerini meydana koymakta-
dır. Bilhassa bu mektuplar sade Türkçe'nin en
büyük üstadı olan Ömer Seyfeddin'in başlangıç-
ta ne kadar ağdalı bir dille yazmış olduğunu gös-
termesi bakımından şayanı dikkattir. Yine pek
şayanı dikkat olan başka bir nokta, Ömer Sey-
feddin'in 6 şubat 1321 (1905) ile, 4 aralık 1323
(1907) arasında iki sene içinde dilini ağdalı Os-
manlı dilinden sadeliğe doğru akıtmış olmasıdır.

Daha esaslı bir incelemeğe ne yazık ki vaktim
olmadığı için elime geçmiş olan bu mektubu
daha fazla gizli kalmadan Ömer Seyfeddin'i tet-
kik edecek olan edebiyat tarihçilerimizin dikkat-
lerine arz ediyorum.

Ömer Seyfeddin, karısı Câlîbe Hu-
nım ve kız ile bir arada.

BİRİNCİ MEKTUP

7 Şubat 321 (1905) Kuşadası

DÜN gayr-i müterakkib (1) mektubunuzu
aldım. Memnuniyetimden işte cevap
vermek için gecikmiyorum. Bu gece, bü-
tün leyâl-i sa'yimin refiki olan (2) yeşil
örtülü vefakâr masamın başında, sevgili
kitaplarımın başında, hakikî bir muhibb-i
edebî hayâliyle hemhuzür, en tatlı meş-
guliyetlerin ruhumuzda bıraktığı gaş-yi hu-
zûz-ı mes'ûd (3) şu satırları yazmaya
başlıyorum.

Mübâlâğalı ve teveccühlerinizde tekrar
ettiğiniz liyakatlara adem-i mâlikiyetle be-
raber perestîşkâr-ı edebiyat (4) olduğum
için hayatta, bu karanlık ve müphem yol-
da bir hemmesleğe (5) kendim gibi bir
perestîşkâra, bir sanayi-i nefîse müntesi-
bine (6) rastgelince gayri ihtiyarî ibrâz-ı
ihtirâm ve muhabbet ederim. Nezih ve
zarif mektubunuza tarz-ı mukabelem hak-

kindaki düşüncenizde pek haksızlık etmiş-
siniz. Evvelâ sizi temin ederim ki her kim-
den olursa olsun aldığım mektuplara ce-
vap vermek en samimî itiyadımdır. Bir
gün, şimdi hoş gördüğünüz bu rişte-i mu-
hâberemiz (7) bizzat sizin tarafınızdan ko-
parıldığı vakit, münâsebet-i gaibânemizi
örtecek olan nisyân-ı vefâ (8) içinde lût-
fen bu iddia-i îtiyadımı derhâtir etmenizi
temenni ederim.

Lâkin, rica ederim, bu temennimi sakın
bir serzeniş gibi telâkki etmeyiniz. İlk
mektubunuzda sizi tâ'ciz edecek kadar ne-
zaketsiz değilim, buna mahzâ mektubunu-
zun son cümlesi sebeptir.

Şimdi itiraf etmeğim lâzımdır ki ber-
deniz size, hatta hiç kimseye üstadlık
edemem. Yalnız samimî bir el bulursam
onu tutar, edebiyatın pertevşin ve emel-
perver hıyâbân-ı sa'y-ü ictihâdında (9) be-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه محمد وآله الطيبين الطاهرين
 التي يوم الدين اولسون جميع بحامد اول بارشاهلر بارشاهلر اهندهم علملر اهندهم
 صحر اوجور كوردو و جميع مخلوقان ايجنده اوجي زادي علميله نرين ايدوب
 وامانت و معرفت نوريه يكتنم قيلول و لقد كرتنا بنو آدم خلعتن كوردو و اول
 خرابن حكمتن انا در محبتن انا در اولدي فانظر الي انار عنته كيف عجبنا ارض بعدنا
 و اول قطرات رحمتن مختلف ثمراتي غيب عالمده ظهوره كوردو و ايسقنا و اول
 و نفضل بعضنا على بعض في الاكلن بوجديك در لوبانات بير آنديز كوردو ايجو
 و كيمي حبوا ايجو كيمي ضالچ اولور نه اده خرج اولور نه خورن جوبانه غذا اولور
 فوسنك صوبي بن طرا ايجو حواسي نر اما طبيعتلر بيرلر نر بكنر نر و خاصيتي
 دري بكنر نر مضرتي و صورتي دري و رنگي دري و قوسي دري و طبعي دري بكنر نر
 نوسو كيم و جود كمشدن حال دليله حق تعالينك بر كننه و آراغنه شهادت ابدلر
 نظم فقي على شئ له آية تدل على انه فاحن اما بونبا ايني اگر چه كيم امراض مختلفه
 اسباب اشمندن كمن اوت حوسجانده و تقا مسبب اسبابدن بيفعل الله ما يشاء و كيم
 ما يري دن نبانانه در ادرت اولور سبه و تير بكي خاصيتن اشري ظاهر اولوب خيد
 اولور اگر ادرت اولور سبه منعكسن اولوب اصيكر صورت اولوب صوفلر اسبي اولور
 و بايشلر كوردو و قوريلر بايش اولور قابضلر سهال ايد و سهالته قبض ايد پس
 طبيب كر كوردو كيم اهل اسلام اولر دين و اعتقادين اركان اولر ائوي شوقنر بيلور

استمداد

Resim 2: Hülasatü't - Tıbb'ın ilk sayfası.

BRDEM , cilt: XII / sayı: 34

Mayıs 1999 , s. 25-43

ÖMER SEYFEDDİN'İN BİLİNMEYEN ŞİİRLERİ VE BAZI DÜZELTMELER

HÜLYA ARGUNŞAH*

Ömer Seyfeddin çok kısa (1884-1920) bir ömür sürmüş olmasına rağmen Türk edebiyatının ve fikir hayatının en önemli ve en velüt şahsiyetlerinden birisidir. 1920'de sanatçı kişiliğinin olgunlaştığı bir devrede genç yaşta vefatı daha çok ve güçlü eserler vermesine engel olmuştur. Ancak ondan bize hem eser olarak hem de "yeni lisan" hareketinde olduğu gibi yol açıcı faaliyetleri sayesinde birçok çalışma kalmıştır. Bunların bir kısmı sık sık tekrar basılma şansına ulaşırlarken bir kısmı ise gerek kütüphanelerimiz ve koleksiyonlarımızın hazin durumu gerekse Ömer Seyfeddin'in yazılarında birçok imza, rumuz veya müstear isim kullanılmış olması yüzünden hâlâ tespit edilememiştir. "Büyük sanatkarımız gibi Ömer Seyfeddin ve neşrettiği ilk yazılarında, bunlara kıymet biçemediğinden, cesaretsizliği yüzünden iğreti ad kullanmış, sonraları ise, askerlik, hocalık meslekleri, bazı siyasî sebepler, aynı gazete ve dergide, hattâ aynı sayısında pek çok, birden çok eserlerinin neşri, bazı yazılarının edebî bakımdan sahası dışında oluştu, maddî hayatını sürdürülebilmek için çok yazıp neşretmek zorunda kalması dolayısıyla asıl adını gizlemek ihtiyacını duymuştur."¹ Bu güne kadar yazar hakkında yapılan çalışmalar ve bibliyografyasını kurma gayretleri sırasında imza, rumuz ve müstearları olarak şunlar tespit edilmiştir:

Ayas, Ayın, Ayın Ha, Ayın Hı, Ayın Kef (=Ömer [Seyfeddin] ve [Ziya] Gökalp), Ayın Sin, Camsab, C. C. Nazmi, Ç. Kemal, Enver Perviz, Feridun, F. Nezihi, M. Enver, N. Nazmi, Ömer Seyfeddin, Ömer Tarhan, Perviz, Sin, Süheyl Feridun, Şit, Tarhan, Tekin.²

* Dr. Erciyes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi, Kayseri.
¹ Fevziye Abdullah Tansel, "Ömer Seyfeddin'in Kullandığı Ad, Mahlas ve Remzler", *Türk Kültürü* (Ömer Seyfeddin Özel Sayısı), Yıl: XXII, sayı 260 (Aralık 1984), s. 31.
² Ömer Seyfeddin'in kullandığı imza, rumuz ve müstear isimleri şu çalışmalardan derledik:
 Fevziye Abdullah Tansel, "Ömer Seyfeddin'in Kullandığı Ad, Mahlas ve Remzler", s. 20-31;
 Ö. Faruk Huyugüzel, "Ömer Seyfeddin'in İzmir Yılları ve Bu Devrede Yazdığı Hikâyeler", *Doğumunun 100. Yılında Ömer Seyfeddin*, Marmara Üniversitesi Yayını, İstanbul 1984, s. 86

MAYIS 2001

0.039

8 Mayıs 1914	:	seccade	:	20	"
"	:	kilim	:	240	"
"	:	seccade	:	32	"
"	:	divan	:	160	"
"	:	perde	:	12.20	"
"	:	küçük masa	:	57.50	"
"	:	küçük masa	:	18	"
"	:	peşkirlik	:	4	"
"	:	tuvalet takımı	:	4	"
10 Mayıs 1914	:	seccade	:	35	"
11 Mayıs 1914	:	masa tamiri	:	60	"
"	:	karyola	:	80	"
"	:	döşek	:	120	"
"	:	dolab	:	120	"

Hülâsa, 5222 parça eşya listesi Levazım Dairesine gönderilmiştir.

M. Kemâl'in, Bükreş, Belgrad ve Çetine ataşemiliterliklerine de vekâlet ederken siyasi ve askerî sahalarda çalıştığı gibi millî ve kültür sahalarında da büyük gayretler sarfettiği bilinmektedir.

17 TEMMUZ 1993

Ömer Seyfeddin'in Ölümünün Ellinci Yıldönümü Münâsebetiyle

MİLLÎ KÜTÜPHANE'DEKİ ANMA TÖRENİ VE BİLİNMIYEN BİR ESERİ: TÜRLÜK MEFKÜRESİ

F. A. Tansel

Ömer Seyfeddin (1884 - 6 Mart, 1920), Türk edebiyatının küçük hikâye nev'inde, başta gelen şahsiyetlerindendir. Şiir, makale ve musâhabe, fıkra, hâtırat, terceme v.b. hemen her nevi'de eser vermekle beraber, onu san'atının en yüksek noktasına erdiren, şüphesiz, küçük hikâyeleridir; bu yüzden, küçük hikâye denildiği zaman derhâl Ömer Seyfeddin ismini hatırlarız.

Ömer Seyfeddin'i Millî Kütüphâne'de Anma Töreni

Ömer Seyfeddin için, ölümünün ellinci yıldönümü münâsebetiyle, 6 Mart, 1970 tarihin rastlayan Cuma günü Millî Kütüphâne'de saat 17.30'da anma töreni tertiplemişti. Kütüphâne'nin büyük okuma salonundaki bu törende hıncahınç olması beklenen dinleyenler topluluğu yoksa da, gelenlerin sayısı küçümsenecek kadar az da değildi. Millî Eğitim Bakanı Prof. Orhan Oğuz'un kısa, veciz konuşmasıyla başlayan törende, (1) *Ömer Seyfeddin'in Hayatı, Fıkra ve Şiirleri*, (2) *Şahsiyeti ve Hikâyeleri*, (3) *Dil ve Milliyetçiliği* hakkında, araştırmalara dayanan üç konferans verildi; güzel bir hikâyesi okundu ve kütüphânenin gazete, mecmualar okuma salonunda hazırlanmış, bir hafta devam edecek olan Ömer Seyfeddin Sergisi'nin gezilmesiyle tören sona erdi.

Törende bulunanlara, Millî Kütüphâne Okuyucu Hizmetleri Bölümü'nün hazırladığı, Millî Kütüphâne Yayınları'ndan *Ölümünün 50. Yıldönümü Münâsebetiyle Ömer Seyfeddin Bibliyografyası*'nın¹ dağıtılması da ihmâl edilmemişti. Bu 28 sayfalık *Bibliyografya*'nın *Önsöz*'ünde belirtildiği üzere pek acele hazırlandığı, hikâyecimizin eserlerinin ve hakkındaki yazıların oldukça eksik bulunmasından da anlaşılıyor; buna rağmen, ileride daha esaslısının meydana getirilmesinde taslak vazifesini görecek

(1) Ankara, Millî Kütüphâne Cilt ve Basımevi, 1970, 28 sayfa.

TÜRKLÜK BİLİMİ ARAŞTIRMALARI,

sayı: 1, (Sivas-1995) s.

Sahibi:

Doç. Dr. Nâzım H. POLAT

☆

Yayın Kurulu:

Doç. Dr. Nâzım H. POLAT
Doç. Dr. Mehmet ARSLAN
Yrd. Doç. Dr. Bilâl YÜCEL
Yrd. Doç. Dr. Doğan KAYA
Yrd. Doç. Dr. Kaya TÜRKAY
Yrd. Doç. Dr. Burhan PAÇACIOĞLU
Dr. İmran Arifşahoğlu ABBASOV

☆

Düzenleyen:

Arş. Gör. Şeref BOYRAZ

☆

Haberleşme Adresi:

Süheyla SEÇKİN
Sait Paşa Caddesi Postluoğlu
Apt. Kat: 2, Daire: 3
SIVAS

☎: 0 346 2261461

ISSN: 1300 - 7874

Yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüşler sahiplerine aittir.

Baskı:
Dilek Matbaası / SIVAS

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Doç. Dr. Nâzım H. POLAT ; <i>Takdim</i>
Yrd. Doç. Dr. Doğan KAYA ; <i>Ömer Seyfeddin Bibliyografyasına Ek</i>1-42
Yrd. Doç. Dr. Kaya TÜRKAY ; <i>Sivas Kaynaklı Cönklerde Yer Alan Şairler ve Şiirleri</i>43-70
Arş. Gör. İ. Hakkı AKSOYAK ; <i>Türkiye Türkçesi'nde Sıralı Cümleler Sorunu Üzerine</i>71-80
Öğr. Gör. Süheylâ SEÇKİN ; <i>Divân Şiirinde Okçuluk Terimleri</i>81-94
Okt. Kutlu ÖZEN ; <i>Yaşar Nezîhe Bükülmez</i>95-103
Arş. Gör. İsmet EMRE ; <i>Divriği İlçesinde Ahmet Yesevî Hacı Bektaş-ı Veli Düşüncesine Bağlı Adak Yerleri / Yatırlar</i>	105-109
Arş. Gör. H. İbrahim DELİCE ; <i>Edebiyat-ı Umûmiye Mecmûası</i>	111-118
Arş. Gör. Şeref BOYRAZ ; <i>Anadolu ve Rumeli Ağızları Metinlerinde Kullanılan Seslerin Transkripsiyonu Meselesi</i>	119-131
Doç. Dr. Mehmet ARSLAN-Yrd. Doç. Dr. Bilâl YÜCEL ; <i>Manas Destanı'nda Kahramanlar ve Şahıslar Dünyası</i>	133-142
Doç. Dr. Mehmet ARSLAN-Arş. Gör. İ. Hakkı AKSOYAK ; <i>Mir Muhsin Nevvâb ve Nasihatnâmesi (Metin - Dil İncelemesi)</i>	143-208
Arş. Gör. Şeref BOYRAZ ; <i>Gelibolulu Âlî'nin Dalkavukluk Örneği Bir Risâlesi: Risâle-i Zırgâmiyye</i>	209-226
Arş. Gör. Şeref BOYRAZ ; <i>İlk Mensûr Sûrnâme Müellifi: İntizâmî</i> ...	227-231
C. Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyat Bölümü Elemanlarının Kitapları	232-234

26 ARALIK 1995

KÜLLİYÂTINA GİRMEMİŞ
YAZILARIYLA
ÖMER SEYFEDDİN

Doç. Dr. Nâzım H. POLAT

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	62318
Tas. No:	T 813.31 ÖME.K

ARMA YAYINLARI

1 HAZİRAN 1999

HILMI YÜCEBAŞ

Kapuzlu
P. K. K. K.

ÖMER SEYFETTİN

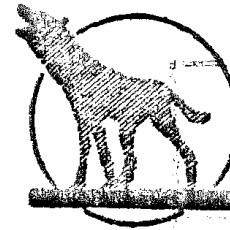
Hayatı - Hatıraları - Şiirleri

★

— Ölümünün 40. yıldönümü münasebetiyle —

★

(Bu kitapta, ediplerimizin düşünceleriyle hatıralarından başka
Ömer Seyfettin'in 20 şiiri ve 12 hikâyesi vardır.)

Kitap No. :	8667
Tasatı No. :	728
	2015

Satış yeri :

AHMET-HALİT YAŞAROĞLU
KAĞITÇILIK ve KİTAPÇILIK T. L. Ş.
İSTANBUL — 1960

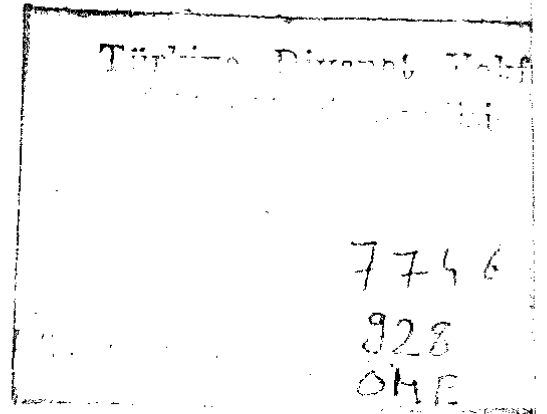
M
ÖMER SEYFETTİN

130 HAZİRAN 1993

Doğumunun 100. yılında

ÖMER SEYFEDDİN

*Kapığı, getirdi
R. Kurbanlı*

03 KASIM 1997

Türkoloji Dergisi, IV, 1972 Ankara

s. 137-146

Dergi / Kitap
Kütüphanede Mevcuttur

KÜÇÜK HİKÂYE YAZARI OLARAK ÖMER SEYFETTİN

DOÇ. DR. OLCAY ÖNERTOY

Edebiyatımızda küçük hikâye yazarı olarak önemli bir yer alan Ömer Seyfettin'in incelenmesine geçmeden önce, ona gelinceye kadar, edebiyatımızda küçük hikâyenin durumunu kısaca gözden geçirelim.

Bizde küçük hikâye, bilindiği gibi, Tanzimat devrinde, diğer batılı edebî türlerle beraber görülmeye başlar. Bu devirde ilk batılı hikâye yazarı olarak Ahmet Mithat'ı tanıyoruz. Ancak Ahmet Mithat, küçük hikâyeden çok, bazıları hacim bakımından romana yaklaşan büyük hikâyeler yazmıştır. Henüz vaka yaratmakta da tecrübesiz olan yazar, çoğunlukla, Fransız hikâye ve fıkralarını ya da işittiği birtakım gerçek olayları istediği gibi değiştirip hikâyelerine vaka yapmıştır. Esaslarını batılı hikâyelerden almakla beraber, bu hikâyeler, hiçbir zaman tam bir batılı hikâye tekniğine sahip olamamıştır. Ayrıca yazar, hitap ettiği geniş okuyucu külesinin, halk ve meddah hikâyelerine olan alışkanlığını da göz önünde tutarak bu hikâyelerin anlatılış tekniğinden geniş ölçüde faydalanmıştır. Gerçek batılı tekniğe sahip ilk küçük hikâyeler, 1885 ten sonra verilmeye başlanmıştır. Uzun süre bu tip hikâyelerin Sami Paşazade Sezai Bey tarafından yazıldığı söylenmişse de, basılış tarihlerinin daha eski oluşu, Halit Ziya'nın hikâyelerinin batılı tekniğe tamamıyla uygun ilk hikâyeler olduğu gerçeğini ortaya çıkarmıştır. Sayıları iki yüze yaklaşan hikâyelerinde yazar, daha çok şehir hayatının mahalle içlerine ve fakir çevrelerine yönelmiş, bu çevrelerdeki herhangi bir yönden dikkati çeken tanınmış tipler üzerinde durmuştur. Aşkın ikinci planda kaldığı bu hikâyelerde, daha çok, kişilerin çevreden gelme bazı ıstıraplarının tasvir ve tahliline çalışan yazar, batılı roman tekniğinde sağladığı başarıyı hikâyelerinde de sağlayarak tamamen batılı tekniğe sahip hikâyelerin ilk örneklerini vermiştir.

Ölümünün Yıldönümünde:

ÖMER SEYFETTİN

(1884 - 1920)

Süleyman Kazmaz

Memleketimizde garplılaştırma hareketinin başlangıcından beri Osmanlı Türkiyesi için Avrupa çevresinden hoşlanılmıyarak başka bir yaşayış arzulan insanların cenneti, hayallerindeki dünyaları olmuştur. Teknik ve ilimle beraber her şey orada idi: yaşamak, refah, saadet... hepsi, hepsi orada. Beyoğlu'ndan başlayarak Paris'e kadar uzayan bir diyar, Tanzimat sonrası nesillere yaşamağı vadediyor. Fransızca konuşmak için son moda elbisesile Beyoğlu'nda dolayan Bihruz Bey (Araba Sevdası), Beyoğlu tiyatrolarında macera arayan Behlül (Memnu Aşk), insanlığın ve hayatın kaynağı olan Paris'te yokluktan ölen Doktor Hikmet (Bir Sürgün), başka dünya arayan bu nesillerin tipleri idi. Bu insanlar umdukları hayatı etraflarında bulamıyor, büyülendikleri garbin saadet dünyasına koşuyorlardı.

İmparatorluğun bünyesi gittikçe bozuluyor, dağılma ve yıkılma belirtileri yaygın bir hale geliyor. Anlaşıyordu ki imparatorluk artık dağılacaktı. Bunu sezen yabancı unsurlar, kendi başlarının çaresine bakıyorlar ve büyük devletlere dayanarak yaşamadan fazla mal kapmağa, bu suretle de istikballerini sağlamak temele dayandırmaya çalışıyorlar. Bu ayrılma ve yaşama günlerinde Türk kütlesi hâlâ hayallerle, başka dünya vaidleriyle avutuluyor. Bütün bu başka bir dünya arayışları kendi benliklerini unutup, hattâ ona düşman kesiliyor, "ciğer gibi fes,, giyen Türkten olmamak için garpli olmakla övünüyorlar; soylarını düşman kesilircesine inkâr ediyorlar. Ömer Seyfettin'in Frenk Nihad'ı Fransız olmakla bahiyedir.

İmparatorluğun son günlerinde hudut boylarında yurdun korunması hizmetinde vazife olan Ömer Seyfettin, kendi milletleri için çalışan yabancı unsurlar karşısında soyunun boşluğunu anlıyor. "Dilini yabancı dillerin boyunduruğundan kurtaramıyan,, yaşamayı yaban ellerde arıyan bir kütle içinde bulunduğunu görüyor. Bu kütleyle kendine getirmek lâzımdır. O bu ihtiyaçla Türkçülük hareketine katılıyor.

Önce bize Türkçe lâzımdır. Kurallarını ve kelimelerinin çoğunu dıştan alan bir dil, benliğimizi aramakta bize anahtar olamaz. Yabancı kurallardan, terkiplerden ve karşılığı bulunmayan kelimelerden arınmış temiz ve sade bir Türkçe gerektir. Bu dil Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde en güzel örneklerine erişiyor. Genç Kalemler ve Ömer Seyfettin en temiz ve sade Türkçeye ulaşıyorlar.

Fakat asıl dâva bundan sonra başlayacaktır. Kavga ve hesaplaşma gününde başıboş, nereye gideceğini, ne yapacağını bilmiyen Türk kütlesine bir yön göstermek ve ona kudretini duyurmak lâzımdır. Artık Avrupalı olmağa özenen, Avrupalılarla düşüp kalkmaktan hoşlanan, soyunu ve soyunun yaşayışını unutmakla övünen insanlarla bu yurt kurtanlamazdı. Dört yandan saldırılara uğrayan bu topraklar koruyucularını istiyordu. Bu koruyucular, saadeti bu topraklarda aramalı ve onun uğrunda her şeyi feda etmeli. İşte bu ülkünün kahra-

manlarını yetiştirmek zamanı gelmiştir. Ömer Seyfettin'in hikâyelerinden bu ülkünün ve Anadolu ahlâkının kahramanlarını görüyoruz. "Kaç yerinden,, hikâyesinde Ferhat Ali Bey o zamanın bir kahramanıdır. Hayatın biricik mânası olan "mekkûre,, nin mazide olduğu kadar halde de yaşadığını gösteriyor. Harpta kırdokuz yerinden yaralandıktan ve bacağını da kaybettikten sonra tayyareci oluyor. Artık yaralanmaktan kurtulmuştur; ya tayyaresile düşüp ölek yahut sonuna kadar yurdu için kavgaya devam edecektir. Bu ülkü kahramanları, soyunu inkâr eden kozmopolitlere karşı içlerinde sonsuz bir isyan duyuyorlar. Türklüğü hakir gören, Avrupalılaştıran bu insanlar, piçten başka birşey değildir. Trablus yolunda yurdunu kurtarmak için çırpınan genç, Frenk Nihad'ları soyunun ululuğuna erememiş birer piç sayıyor ve onlardan uzaklaşıyor.

Fakat bu kahramanlar, bize çok defa ülküye doğrulan hareketler içinde birer kukla gibi görünür. Öyle sürüklenir giderler ki onlardaki değişikliklerin iç âlemdaki köklerini kavramak kabül olmuyor. "Primo - Türk çocuğu,, hikâyesindeki Kenan, İtalyan kızına bir bakışta aşık olur; onu almak için para verdikten başka kendinin ve Anadolu halkının rum olduğunu kabul eder ve evinde İtalyan terbiyesinin hâkim olmasına razı olur. Evi İtalyan büyüklerinin resimlerle dolar. Fakat Trablus harbi onu koyu bir milliyetçi yapar; kansını terkeder. Oğlu küçük Primo, İtalyan terbiyesi aldığı halde Orhan'ın ona zengin Türk tarihinden bahsetmesi üzerine babasıyla beraber Türk olarak kalır. Bunlar ahlâk kahramanı yaratma gayretleridir. Fertlerden ziyade içtimai hareketlerle meşgul olduğu için insanları bu hareketlere sürükleyen iç taraflar, bu değişikliklerin tekabül ettiği ruhî davranışlar araştırılmıyor. İnsan tarafları bir yana bırakılarak fertler yalnız ülkü kahramanı olmak bakımından ele alınıyor. Bu sebeple Ömer Seyfettin sanatta, insanın iç bünyesini ruhi ve hissi davranışlarını tahlil etmeyi gaye edinmiyor; onu ahlâk kahramanı yetiştirmek için bir vasıta olarak kullanıyor. Hikâyelerinde "kissadan hisse,, kokusu vardır. "Pembe incili kaftan,, hikâyesinde, bu kaftan memleketin şerefi için terk ediliyor; "Diyet,, hikâyesinde Demirci maddî üstünlüğe boyun eğmemek için kolunu kesiyor. Kula kul olmanın, yalnız üstün insanî değerlere tapan insanları yaşatıyor.

Bu insanların ara sıra tepen iç ihtiyaçları, ahlâkî değerler karşısında geri itiliyor. "Nakarât,, hikâyesinde İstanbul'u Bulgarların alacağını şarkı halinde söyleyen Bulgar kızın, kendisini sevdiğini zannederek seviyor. Bu "şehvet dolu bir eflâtunîliktir,,. O kızla başka bir dünya tahayyül ediyor. İri kalçalar, iri göğüsler ona yaşamak zevki veriyor, canlanıyor, iştahı açılıyor. Kızın İstanbul'u Bulgarların alacağını söylediğini anladiğı vakit kendini ahlâksızlıkla itham ediyor ve "kalbim yırtılmış gibi acıyordu. Dizlerim ağrıdı; bileklerim karıncalandı, dudaklarım, yanaklarım fitremeğe başladı,,. Bu suretle daha çok maddî görüşlerle beliren aşkı uzvî hareketlerle sona eriyor. "Bomba,, daki maddî, şehvetli sevişme, "Primo-Türk çocuğu,, hikâyesindeki bir bakışla başlayan, soyun değiştirilmesi ve bir çok parçalar pahasına evlenme ile neticelenen aşk da buna eklenirse, Ömer Seyfettin'in, kahramanların hissi taraflarını anlatmak istediğı zaman maddî görünüşleri aşamadığı görülür; insanlık taraflarına inemiyor ve neticede kahramanlarla, onların insanlık tarafları arasındaki derin münasebetleri kuramıyor; nihayet bu adamlar yaratmak istediğı hareketin birer vasıtası oluyor.

"Tuhaf bir zulüm,, hikâyesinde domuz yüzünden evini, yurdunu terkeden aileler ancak taassubun kötü neticelerini an-

Zimamdar	...	İdareci
Zimmetdar	Zimmetli	Borçlu
Ziyadar	Ziyalı	İşikli

dâr ile yapılmış farsça mürekkepler dilimizde pek fazla değildir, gittikçe de azalmaktadır. Dikkat edilirse bunlardan bir kısmının tarihi kelime olduğu görülür. Ancak çoğu tarih istilâhı olarak yaşayacak olan bu kelimeleri biz bu sıfatla da millileştirmek mecburluğundayız.

dieses Rechtes musste der Achi Baba von Kırşehir alljährlich weite Reisen durch die Provinzen des Reiches machen, um die einzelnen Zünfte aufzusuchen. Mehrfach mussten die Achi Babas sich gegen Elemente, die ihnen dieses Recht streitig machten, zur Wehr setzen; sie suchten daher in solchen Fällen um eine Bestätigung ihrer Rechte von Seiten der Hohen Pforte nach, und erhielten sie, so z. B. von Sultan *Muṣtafā* III. 1187/1773 und noch 1283/1822-23³⁴. Mit zunehmendem Eindringen abendländischer Waren und Wirtschaftsmethoden in die Türkei im 19. Jh. wurde das Zunftwesen immer mehr ausgehöhlt und konnte sich dagegen nicht halten. Auch wurden die Inspektionsreisen, besonders in die Länder, die im Laufe des 19. Jh.s aus dem Verbande des Osmanischen Reiches ausgeschieden waren, immer mehr erschwert; i. J. 1886/87 besuchte zum letzten Male ein Abgesandter des Achi Baba von Kırşehir Bosnien und die Herzegovina. Für die Türkei ist eine solche Inspektionsreise noch für das Jahr 1904 bekannt geworden. Die Einführung der Verfassung (*meşrutiyet*) i. J. 1908 brachte die Abschaffung des alten Zunftwesens. Mit der Schliessung der Derwischklöster i. J. 1925 musste auch die Tekye des Achi Evran in Kırşehir ihre Pforten schliessen. Damit hat die Stadt Kırşehir auch das letzte von einem kulturellen Eigenleben eingebüsst und ist in den Zustand einer verträumten Provinz-Kleinstadt zurückgefallen.

Dergi / Kırşehir
Kütüphanesinde Mucuttur

Necati Lugal ARMAĞANI, Ankara, 1968,
s. 593-647, DN: 20493.

20 OCAK 1994

³⁴ S. Franz Taeschner, *Ein Zunftferman Sultan Mustafas III. von 1773 in: Westösliche Abhandlungen*, Festschrift Rudolf Tschudi, Wiesbaden 1954, S. 331-37; ders. *Eine Urkunde für den Stiftungsinhaber der Zaviye des Evran in Kırşehir von 1283/1822 in: Vakıflar Dergisi* III, Ankara 1956, S. 309-12.

ÖMER SEYFEDDİN'İN ŞİİRLERİ

FEVZİYE ABDULLAH TANSEL

(Ankara)

Ömer Seyfeddin (1884-6 Mart, 1920), yalnız yaşadığı devrin değil, Türk edebiyatının küçük hikâye muharrirleri arasında mümtaz bir şahsiyettir; bu sâhada kazandığı haklı şöhretin tabîî neticesi olarak, küçük hikâye nev'î yanında derhâl onun adını da hatırlarız. Ne yazık ki, Türkçe'nin sâdeleşmesinde de mühim rolü bulunan bu san'atkârimızın hayatını, eserlerini ve üslûp husûsiyetlerini aydınlatan ciddi bir monografiye bile mâlik değiliz. Alî Cânib Yöntem'in, ilk basımını 1935 yılına âit *Ömer Seyfeddin, Hayatı ve Eserleri* adlı kitabının baş kısmındaki kısa hâl-tercemesi dışında esaslı bir araştırmaya rastlanılmamaktadır. Hikâyelerinin birkısmı *Ömer Seyfeddin Külliyyâtı* adıyla muhtelif def'a basılmakla beraber, bunların birçoğu, makâle ve musâhabeleri, fikraları, mensur şiirleri muhtelif mecmua ve gazetelerde dağınık hâlde kalmış, şiirleri üzerinde ise pek durulmamıştır; Alî Cânib Yöntem'in yukarıda adı geçen eserine aldığı *Kızıl-ırmak ve Doğduğum Yer* ile, İbnü'l-Emîn Mahmud Kemal'in *Son Asır Türk Şâirleri*'ndeki *Ey Aşk, Ayrılık, Yıkık Han* adlı manzûmelerini görmese idik, belki, onun şâirliğinden bile haberimiz olmayacaktı. İşte bu yüzden, Ömer Seyfeddin'in, muhtelif gazete ve mecmualardan topladığımız şiirleri üzerinde durmağı, bu cephesini aydınlatmağı faydalı bulduk. Bu hususta fikir verebilmek için, makâlemizin *Ömer Seyfeddin'e Göre Türk Şâirleri ve Türk Şiiri* bölümünde, onun, edebiyatımızın muhtelif devirlerine âit şâirler hakkındaki düşüncelerini ve nasıl şiirlere tarafdâr olduğunu, *Ömer Seyfeddin'in Şiirleri* başlıklı ikinci bölümde ise, elimizde bulunan elliüç manzûmesine dayanarak şâirlik cebhesini aydınlatmağı çalışacağız ve derlediğimiz bu şiirlerini neşredeceğiz.

I.

ÖMER SEYFEDDİN'E GÖRE TÜRK ŞÂİRLERİ ve TÜRK ŞİİRİ

Ömer Seyfeddin, daha çocukken, evlerinde birçok *Divân*'lar bulunduğundan, onları okuya okuya edebiyata heves etmiştir; bu ede-

Yayın Ta.: Kasım/1962

Yayınlayan :
TÜRK KÜLTÜRÜNÜ
ARAŞTIRMA
ENSTİTÜSÜ
Kuruluş Ta.: Ekim 1961

★

İmtiyaz Sahibi

Prof. Dr. Şükri ELÇİN

★

Yazı İşleri Müdürü
Prof. Dr. Talip YÜCEL

★

Fiati : 140.— TL.
Yıllık Abonesi :
1.500.— TL.
(Posta Ücreti 60.— TL.
hariç)

★

Dergiye gönderilen yazılar basılımsın basılmasın iade edilmez. Dergideki yazılar kaynak gösterilerek alınabilir. Makalelerdeki fikirler imzâ sahiplerine aittir.

★

İdare ve yazışma adresi :
BAHÇELİEVLER
SONDURAK, 17.
SOKAK NU. 38
ANKARA
Tel : 13 41 35
Tel : 13 31 00

★

Dizilip Basıldığı yer :
Ayyıldız Matbaası A.Ş.
Ankara
Tel : 13 19 62

24 KASIM 1993

Deği / Kısap
Kütüphanede Mevcuttur

İÇİNDEKİLER

Sunuş

Yrd. Doç. Dr. Osman Sertkaya . . . 754

Ömer Seyfeddin, Yahya Kemâl ve Yakup Kadri'nin Dil ve Edebiyat Görüşleri (1909 - 1918)

Prof. Dr. İnci Enginün 756

Ömer Seyfeddin'in Kullandığı Ad, Mahlas ve Remzler

Fevziye Abdullah Tansel 772

Ömer Seyfeddin'in Makaleleri.

Dr. Müjgan Cunbur 784

Ömer Seyfeddin'in Hikâyelerinde Mekân ve Zaman Fikri

Dr. Sema Uğurcan 800

Ömer Seyfeddin'in Hikâyelerinde Destânî Rûh Unsurları

Doç. Dr. Önder Göğün 809

Ömer Seyfeddin'in "Efrûz Bey" Tipi

Doç. Dr. Cahit Kavcar 826

İnandıklarını Yaşama Açısından

Ömer Seyfeddin

Doç. Dr. Sadık K. Tural 833

Ömer Seyfeddin'de Edebî Tenkit

Yrd. Doç. Dr. Bilge Ercilasun . . . 839

Ziya Gökalp ve Ömer Seyfeddin'in Şiirlerindeki Türklükle İlgili Ortak Millî Unsurlar

Yrd. Doç. Dr. Halil Ersoylu . . . 847

Geçti Limni'ye (Şiir)

Şükri Elçin 808

Haberler

Doğumunun 100. Yılında Yahya Kemal Beyathı 870

SAYI 260

YIL XXII

ARALIK 1984

Gönen, 10 Mart 1884 - İstanbul 6 Mart 1920

lesinde, vaktiyle J. Strzygowski (1862-1941) tarafından da ortaya atılan, Bizans Yunan haçı planlı kiliselerinin Sasani ateşgedeleri ile plan benzerliği meselesine dair bir hipotezi işlemiştir²⁰. Halbuki kanaatimizce bu kolayca halledilir bir mesele olmaktan uzaktır.

Berlin Üniversitesinde öğrenciliğim sırasında (1944-45) tanıdığım ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde Türk ve İslâm sanatı profesörü olarak sekiz yıl (1950-1958) beraber bulunduğum, birkaç Anadolu ve Trakya inceleme gezisini beraber yaptığım K. E.ın ne kadar gayretli, çalışkan, ve her konunun derinine inmek isteyen bir araştırmacı olduğunu yakından şahit olmuş bir kimse olarak, onun bu saydali ve etraflı kitabının yeniden basılmasını sevinç verici bulduğumu belirtmek isterim. Sasani sanatı bir defa daha okunduğunda yazarın, Sasani medeniyet ve sanatına olan sevgisi hattâ sevginin de üstünde hayranlığı kendisini belli etmektedir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra moda olan, bol resimli, güzel baskılı fakat ekseri hallerde çok acele olarak bazen de yetersiz ellerde çarçabuk yazılmış hissini uyandıran sanat tarihi kitapları karşısında, onlardan farklı olarak K. E.ın bu kitabının dolgun ve özlü bilgiler ile dolu metni okuyucuyu doyurmaktadır. İçindeki görüşlerin, bilgilerin 1940-1943 deki bilgi durumuna göre oluşuna rağmen, K. E.ın bu özlü eseri, sağlam ve tamam bir sentez olarak, İran'ın bu eski medeniyetini merak edenler kadar, bu medeniyetin yakın ilgisi olan çevreler, yani eski Ön Asya ve Mezopotamya, Geç İlkçağ, Bizans, İslâm ve Türk sanatları ile uğraşanların da istifade ve bilhassa zevkle başvuracakları bir kitaptır.

Prof. Dr. Semavi EYİCE

Dergi / Kitap
Kütüphanede Mevcuttur

T-T.K. Bellefen, c. XXXIV / 134,

Nisan-1970, s. 267-287.

²⁰ Feuerheiligtum-Kreuzkuppelkirche, şu eserde : Spätantike und Byzanz, I (1953) s. 53-70.

D 5 ABB 105 1903

ÖMER SEYFEDDİN'İN ŞİİRLERİ

EK — II.

YENİ DOKUZ MANZÜMESİ VE *Köroğlu Destanı*

F. A. TANSEL

Necâtî Lugal Armaganı'nda basılan *Ömer Seyfeddin'in Dağınık Şiirleri* başlıklı araştırmamız, sayfa bağlandıktan sonra elimize geçtiği için sonradan ilâve ettiğimiz *Evhâm-ı Tahrir* isimli manzûme ile son buluyordu¹. Ellidört şiiri içine alan bu araştırmanın neşrinden sonra, şâirimizin on şiiri daha elimize geçti. Şimdi bunları yine basım tarihlerine göre sıralayarak, neşredilmemiş olanları (msl., nu. LVII.) ise yazıldıkları zamanı gözönüne alarak kaydediyoruz :

a) Vaktiyle, *Çocuk Bağçesi* mecmuasını taradığımız hâlde, Ömer Seyfeddin'in Süheyl Feridun takma-adını kullandığını bilmediğimiz için bu dergideki yazıları pek tabîî olarak gözümüzden kaçmıştı. Bu takma-adı kullandığına dâir Bezmî Nusret'in bir notu, bizi bu hususta uyandırdı²; *Çocuk Bağçesi*'ni tekrar tarayınca, *Müekkile-i Fenn'e* adlı aşağıdaki şiirine rastladık³. Ömer Seyfeddin, fennin âdetâ avukatlığını ettiği, cehil karanlıklarını yarıp an'aneleri susturan fenni öğdüğü bu şiirini hiç de beğenmez; bunu, 7 Şubat, 1321 (20 Şubat, 1906) tarihli ve kime gönderildiği bilinmeyen mektubundaki, "*Çocuk Bağçesi*'ndeki benimdir; fakat yem'in ederim ki, pek fenâ... Camile Flammarion'un⁴ bir romanına, Stella'nın kabına yazmıştım. Arkadaşlarıma göndermiş buldum; onlar da neşretmişler" cümlelerinden anlıyoruz. Aynı mektubunda Süheyl

¹ *Necâtî Lugal Armaganı*, Türk Tarih Kurumu Yayınları'ndan, VII. Seri, Sayı 50, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1968, s. 593-646. Bu araştırmamızda mevcut şiirlerin sonuncusu LV. numarada kayıtlı bulunduğundan, devâmı olan aşağıdaki yazımızdaki şiirleri LV. numaradan başlatmış bulunuyoruz.

² Bk., aynı eser, s. 605, not-20. Kullandığı başka takma-adlar için bk., Şevket Rado, *Edebiyat Tarihine Âit Vesikalar—I.*, *Ömer Seyfeddin'in Bir Edebiyat Meraklısına Mektupları*, *Hayat-Tarih Dergisi*, nu. 1., Şubat, 1968, s. 6; Tâhir Alangu, *Ömer Seyfeddin*, İst., 1968, s. 453.

³ Nu. 42, 24 Teşrinisâni, 3211/4 Aralık, 1905.

⁴ Fransız, meşhur kozmografya âlimi (1842-1925).

“EFRUZ BEY” ÜZERİNE

CAHİT KAVCAR

Millî Edebiyat devrinin ve Türk hikâyeciliğinin en önde gelen yazarlarından biri Ömer Seyfeddin'dir. Daha 1911 de Genç Kalemler dergisindeki yazılarıyla bütün dikkatleri üstüne çeken ve “Millî bir edebiyat ortaya getirmek için önce millî bir lisan gerekir” formülü ve “Yeni lisan” parolasıyla ortaya atılan genç yazarların başında da O gelmektedir¹. Gerçekten o devirde yazılan hikâye ve romanların en büyük ve önemli özelliği, “sade dil” ile yazılmış olmalarıdır. Millî edebiyat ve yeni dil çabalarının, sadece sözde kalmayıp başarılı örneklerle desteklendiğini ve böylece kısa bir zamanda tutunup edebiyatımıza yeni bir yön, büyük bir canlılık verdiğini görüyoruz. İşte bu yeni çığırın öncüsü olan Ö. Seyfeddin, pek çok yönden üstünde ısrarla durulması gereken bir yazarımızdır. Onu genel olarak ve değişik yönlerden ele alıp işleyen, oldukça değerli kaynak ve incelemeler var.² Bu bakımdan biz sadece, “edebiyat yapmadan” yazmayı temel ilke kabul eden yazarın, kahramanı Efruz Bey olan hikâyeleriyle, Efruz Bey tipi üzerinde durmak

¹ “Arapça, farsça terkiplerin hiç lüzumu yoktur. Bunlar ancak süs içindir. Kimin gösterecek, teshir edecek fikri yoksa, onları, çok kullanır. Eğer terkipler terk olunursa tasfiyede büyük bir adım atılmış olmaz mı? Bunu yalnızca başaramam. Geliniz Cânib Bey, edebiyatta, lisanında bir ihtilâl vücuda getirelim. Ah, büyük fikir, say, sebat ister” (Ö. Seyfeddin'in 15 Kânunusani 1326 (28 Ocak 1910) tarihinde Ali Canip'e yazdığı mektuptan, Bkz. Ali Canip, Ömer Seyfeddin, Hayatı-Eserleri, İst. 1947, s. 11).

² Şüphesiz ki bunların en yeni ve en doyurucu olanı, çok uzun, çok yorucu bir emek sonucunda T. Alangu'nun meydana getirdiği eserdir (Tahir Alangu, Ömer Seyfeddin-Ülkücü Bir Yazarın Romamı, İstanbul 1968, 592 sf.)

Ayrıca Bkz.:

- 1- Ali Canib Yöntem, Ömer Seyfeddin, Hayatı-Eserleri, İstanbul 1947.
- 2- Hilmi Yücebaş, Ömer Seyfeddin, Hayatı -Hatıraları- Şiirleri, İstanbul 1960.
- 3- Pertev N. Boratav, Ömer Seyfeddin, Folklor ve Edebiyat, C. 2, s. 175 v.d., Ankara 1945.
- 4- Hikmet Dizdaroğlu, Ömer Seyfeddin, T.D.K. Yayını, Ankara 1964.
- 5- Cevdet Kudret, Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman, C. 2, s. 16-60, İstanbul 1967.
- 6- A. Sırrı Levend, Türk Dilinde Gelişme ve Sadeleşme Evreleri, Ankara 1960, s. 313-318.

Süleymaniye Kütüphanesi, Esat Efendi Böl. No. 3409

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

1102

1103

1104

1105

1106

1107

1108

1109

1110

1111

1112

1113

1114

1115

1116

1117

1118

1119

1120

1121

1122

1123

1124

1125

1126

1127

1128

1129

1130

1131

1132

1133

1134

1135

1136

1137

1138

1139

1140

1141

1142

1143

1144

1145

1146

1147

1148

1149

1150

1151

1152

1153

1154

1155

1156

1157

1158

1159

1160

1161

1162

1163

1164

1165

1166

1167

1168

1169

1170

1171

1172

1173

1174

1175

1176

1177

1178

1179

1180

1181

1182

1183

1184

1185

1186

1187

1188

1189

1190

1191

1192

1193

1194

1195

1196

1197

1198

1199

1200

Oskar Hanser 'in, yanılıya düşmesine sebep, kelimenin tarihî şekline inmemiş olmasıdır. Eski Türkçedeki pek çok kelimeyi ve şekli muhafaza eden Türkmen Türkçesi sargar - fiilinde de "sarig" şeklini yaşatmıştır. Bu gün Azeri Türkçesi, Gagauz Türkçesi ve Türkiye Türkçesinde bu kelime, isim olarak "sarı", fiil olarak "sarar" - şeklinde mevcuttur.

Dolayısıyla Türkmen Manual 'de isimden türemiş fiiller bahsinde geçen sargar fiili - gar /- ger isimden fiil türetme eki altında değil, - ar /- er isimden fiil türetme eki altında gösterilmeliydi.

E. Ü. Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı

Araştırmaları Dergisi, cilt.V (izmir-1989)

S. III-125

Bergl / Kitap

2018 yılında mevcuttur

192 OCAK 1993

BAHA TEVFIK - ÖMER SEYFETTİN MÜNASEBETİ VE BAHA TEVFIK' IN ÖMER SEYFETTİN ÜZERİNDEKİ TESİRLERİ

Öğr. Gör. Rıza BAĞCI

Şimdiye kadar Ömer Seyfettin üzerine yapılan araştırmalarda hep Ziya Gökalp tesiri üzerinde durulmuş onun düşünce dünyasının şekillenmesinde hep Ziya ' Gökalp ' in rolü incelenmiştir. Bu araştırmalarda Ömer Seyfettin - Baha Tevfik münasebeti üzerinde pek fazla durulmamıştır. Bazı kaynaklar (1) Ömer Seyfettin - Baha Tevfik münasebetine dikkat çekmiş, Baha Tevfik 'in Ömer Seyfettin 'e tesiri konusuna temas etmiş ise de, bu tesirlerin ne ölçüde ve neler olduğu soruları çok açık bir şekilde ortaya konulamamıştır. Bunun sebepleri içinde Ömer Seyfettin 'in okuduğu ve tesiri altında kaldığı eserleri ve şahısları büyük bir titizlikle saklaması, beslendiği kaynaklar hakkında bilgi vermemesi (2) sayılabileceği gibi, bizim bu yıl bitirdiğimiz araştırmamıza (3) kadar Baha Tevfik 'in hayatı, eserleri, tesirleri konusunda bir çalışma yapılmamasının da önemli bir yeri vardır. İşte biz bu araştırmamızda bu münasebet üzerinde duracak, Baha Tevfik 'in Ömer Seyfettin üzerindeki tesirlerini incelemeye çalışacağız.

Ömer Seyfettin 'le aynı yıl 1884 yılında İzmir 'de doğan Baha Tevfik, orta öğrenimini İzmir 'de yapmış, daha sonra da (1904- 1907) İstanbul 'da Mülkiye 'de okumuştur. Yazı hayatına daha İzmir 'de İdadi 'de talebe iken Bıçakçızâde Hakkı 'nın 1896 Haziranından beri çıkardığı İzmir gazetesinde 1904 yılında başlayan Baha Tevfik, Mülkiye 'de okurken de bu gazetede hikâyeler ve makale'ler yayımlamıştır.

1907 yazında Mülkiye 'yi bitirip, memleketi olan İzmir 'e gelen Baha Tevfik, 23 Temmuz 1323 /5 Ağustos 1907 'de Hüseyin Hilmi ve İsmail Suphi tarafından yeniden çıkarılmaya başlanan İzmir gazetesinde yazmaya başlar (4). İşte tam bu günlerde 1907 Temmuzunun başlarında Ömer Seyfettin de Kuşadası 'ndan İzmir 'e tayin edilir (5). Bu garip tesadüf Baha Tevfik 'le Ömer Seyfettin 'i bir araya getirmiştir.

1) Ömer Faruk Huyugözel, "Ömer Seyfettin 'in İzmir Yılları ve Bu Devrede Yazdığı Hikâyeler", Ömer Seyfettin, İst. 1984. S.86

Abdullah Uçman, "Ömer Seyfettin - Rıza Tevfik", Ömer Seyfettin, İst. 1984. S. 128

Sadık Tural, "Ömer Seyfettin 'in Hayatı ve Eserleri", Ömer Seyfettin, İst. 1984. S.13

Tahir Alangu, Ömer Seyfettin, Ülkücü Bir Yazarın Romanı İst. 1968 S. 103, 449

2) Alangu, Ömer Seyfettin, Ülkücü Bir Yazarın Romanı, S. 116

3) Rıza Bağcı, Baha Tevfik 'in Hayatı, İzmir. 1987 (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi)

4) Daha geniş bilgi için bkz. y.a.g.e.

5) Huyugözel, "Ömer Seyfettin 'in İzmir Yılları ve Bu Devrede Yazdığı Hikâyeler ", Ömer Seyfettin, S. 83

Hülâsa, Tibet harfli metin Eski Türkçedeki şeklin —o— ile olduğunu bize ispat etmektedir

Kelimenin "geniş ünlü"lü olarak, —o— ile, okunması için, ikinci delil Codex Cumanicus'daki şekildir. Bilindiği gibi Eski Türkçede sonu —ğ ile biten kelimeler Doğu Türkçesinde —k, Kuzey Türkçesinde ise —v ile kullanılır. Buna göre;

Eski Türkçe TOĞ = Doğu (Çağatay) Türkçesi TOK

Eski Türkçe TOĞ = Kuzey (Kıpçak) Türkçesi TOV
şeklinde olmak gerekir.

Gerçekten de Codex Cumanicus'da bu kelime, Latin harfleri ile, tov şeklinde geçmektedir. Tov "fahne [bayrak, sancak]" şekli için bk. Kaare Grönbech, *Komanisches Wörterbuch. Türkischer Wortindex zu Codex Cumanicus*. Kopenhagen 1942, s. 250.)

Şimdiye kadar söylediklerimizi bir şemada gösterelim :

Asırlar	Türk harfleri ile				
VI - VII. asırlar	Türkçe	???	???	Çince	doğ
VIII. asır	Köktürk	ʼʼ>δ	tuğ	Tibetçe	toğ
VIII - IX. asırlar	Uygur	Ɑⱪ	tuğ		
XII. asır	Arap	طغ ~ ترغ	tuğ		
XIII - XIV. asırlar	Geç Uygur ve İslâmî			Latin harfli Codex Cumanicus	
	Uygur	Ɑⱪ	tuğ	(Kıpçakça)	tuğ
		Ɑⱪ	tuğ		

Dolayısıyla, VIII asırdan XIV asra kadarki metinlerde, çeşitli nâşirler tarafından bu güne kadar tuğ şeklinde transkripsiyonlanan bütün şekilleri, Çince, Tibetçe ve Kıpçakça şekillere dayanarak, toğ şeklinde düzeltmek gerekmektedir.

Bu durum karşısında bu günkü dar ünlülü şekli, tuğ şeklinde yapılan yanlış bir transkripsiyonun umumileşmesi veya çeşitli dil hadiseleri dolayısıyla —o— > —u— şeklinde bir gelişme olarak kabul etmemiz gerekiyor.

ÖMER SEYFEDDİN'İN GÖZDEN KAÇAN ŞİİRLERİ

ve

İGRETİ BİR ADI : F. NEZİHİ

Fevziye Abdullah Tansel

Ömer Seyfeddin (1884-1920), Türk edebiyatı'na, küçük hikâye nevi'nde en başarılı örnekleri kazandıran, başta gelen san'atkarlarımızdandır. Ölümünden bu yana yarım asrı aşan zamandanberi yerleşmiş bulunan bu hüküm, bu nevi'deki eserleriyle kazandığı haklı ün, hikâyelerinin hemen hepsinin külliyât hâlinde, pek çok def'a basılmasına yol açmıştır. Küçük hikâye sâhasında eriştiği bu şöret, makalelerini, mensûr şiir ve fıkralarını, şiirlerini gölgede bıraktığı için olsa gerek, bu nevi'deki eserleri üzerinde pek durulmamıştır.

Tarhan ığreti adının Ömer Seyfeddin tarafından kullanıldığını bazı ip-uçlarına dayanarak tesbitimizden önce, hakkındaki birkaç incelemede gördüğümüz *Fecr*, *Nişanlı*, *Kızıl-ırmak'a*, *Aşk*, *Doğduğum Yer*, *Ey Aşk*, *Ayrılık*, *Yıkık Han* adlı sekiz şiirini bulabilmiş, onun bu yolda da eserler verdiğini öğrenmiştik. Bu şiirlerinde gösterdiği ustalık, bu sâhada birçok yazılarının bulunabileceğini, gerçeğe yakın ihtimâlle ortaya koymakta idi ; bu düşünceye bağlanarak muhtelif kaynakları gözden geçirirken, gazete ve mecmuaları tararken dikkatle araştırdığımız şeylerden biri de Ömer Seyfeddin'in şiirleri oldu.

Derlediğimiz şiirleri gittikçe, sandığımızdan fazla çoğalmakta idi ; önce, 1957'den başlayarak bunları muhtelif makaleler hâlinde neşrettik. Şiirleri sayıca epeyi kabarık yekûna, altmış altıya ulaşmıştı. Bu malzeme, onun şiirleri üzerinde artık inceleme yapılabilmesine elverişli olduğundan *Ömer Seyfeddin'in Şiirleri* adlı eserimizin hazırlanmasına yol açmış bulunmakta idi.

Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü tarafından onbir yıl önce yayımlanan *Ömer Seyfeddin'in Şiirleri* adlı eserin *Önsöz*'ünde bu konudaki incelemeler hakkında bilgi verilmiş, kitabın ne maksadla hazırlandığı, ne bakımdan faydalı olabileceği aydınlatılmağa çalışılmıştır: Bu kitap, o

(*) A.Ü. İlahiyat Fakültesi, Emekli Öğretim Üyesi.

Ömer Seyfettin'den “Millî Benliğe Dönüş” Çağrısı: Primo Türk Çocuğu

Ebru BURCU*

Özet: Primo Türk Çocuğu adlı öykü, kişinin bilinçlenme sürecinde yaşadığı değişimi, millî benliğe dönüş izleği etrafında sorgulamaktadır. Kenan ve Primo'nun yaşadığı bu değişimde, varoluş mücadelesi veren insanın, etrafındaki düşmanlara karşı sadece fiziksel olarak karşı koymasının yeterli olmadığı belirtilmektedir. Nitekim maneviyatını kaybeden kişi ve toplumlar, başka bir yönden de kendilerini savunamazlar.

Kişinin, kendisini oluşturan değerleri tanıyabilmesi ve kimliğinin farkına varabilmesi için “Ben kimim?” ve “Kim olmam gerek?” seslerine karşı duyarlı olması gerekir. Bu seslere içinde karşılık bulduğu sürece kişi, renksizler ordusundan kendisini ayırmayı başaracaktır.

Anahtar Kelimeler: Ömer Seyfettin, Primo Türk Çocuğu, millî benlik, uyanış, hümanizm, kimlik

Giriş

Millî edebiyat döneminin başlangıcında önemli bir girişim olan “Yeni Lisan” hareketi Türkçe konusunda duyarlı sanatçıların ve fikir adamlarının Genç Kalemler dergisi etrafında oluşturdukları bir dil hamlesidir. Bu hareket içerisinde aktif rol oynayan Ömer Seyfettin, yazmış olduğu “Yeni Lisan” makalesiyle dil ve edebiyat konusunda yapılması gereken değişiklikleri ayrıntılı bir şekilde ortaya koyar.

Tanzimatın ardından, bir “*ideolojiler mahşeri*” (Emil 1997:150) olarak tanımlanan II. Meşrutiyet döneminde özellikle dikkati çeken başlıca üç ideoloji; Batıcılık, İslamcılık ve Türkçülüktür. Türkçülük hareketinin dil ve edebiyat sahasındaki yansıması, Genç Kalemler hareketiyle ortaya çıkmıştır. Cumhuriyet döneminde de yaygın olarak işlenen pek çok konu,

* İnönü Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü / MALATYA
eburcu@inonu.edu.tr

TÜRK EDEBİYATINDA YUNAN/RUM İMAJI: ÖMER SEYFETTİN

Herkül Millas

*Durma Yunan, durma, kibrini artır!
Türklüğün başına hakaret yağdır!
Uyuyan bu kavme bu zillet azdır.
Vur eski kölesi, uyandır onu!
Bırakma uyusun, uyandır onu!
Bu yurdun haznesi onun elinde
Fakat anahtarı senin elinde...
Sıkıştır ki ordu, donanma yapsın
Garb'te ne terakki görürse kapsın.*

Ziya Gökalp

Ömer Seyfettin 1884 yılında doğdu, 1920 yılında öldü. Bu süre içinde Osmanlı Devleti, yüzyıllar boyu ağır ağır sürmüştü bir gerilemeden sonra dağılmıştır. Yazarın otuz altı yıllık kısa ömrü süresinde önemli bir kaç gelişme örneği olarak şunları sayabiliriz:

1897'de Girit'te Yunanlılar'ın ayaklanması ve Osmanlı-Yunan savaşı; 1908'de Jön Türk hareketi, Bosna ve Hersek'in Osmanlı Devleti'nden kopması, Girit'in Yunanistan'a katılması; 1911'de İtalya'nın Trablusgarp'ı alması; 1912'de İtalyanlar'ın On İki adayı işgal etmesi, Balkan Savaşı'nın başlaması, Yunan ordusunun Selanik'e girişi, Osmanlı Devleti'nin Trakya dışında Avrupa'daki tüm topraklarını yitirmesi; 1913'te Yanya'nın, Sisam Adası'nın Yunanistan'a ilhakı, İkinci Balkan

Savaşı'nın başlaması; 1914'te Birinci Dünya Savaşı'nın başlaması, Osmanlı Devleti'nin doğuda ve batıda savaşması; 1915'te Çanakkale savaşı, savaşlarda ilk kez zehirli gazların kullanılması; 1917'de Rusya'daki Bolşevik devrimi; 1918'de Yunanistan'ın Müttefik Devletleri'nin yanında savaşa katılması, Mondros Ateşkes Antlaşması ile Osmanlı Devleti'nin parçalanması, İngiliz ve Fransız askerlerinin İstanbul'a girmesi; 1919'da Yunan ordusunun İzmir'e çıkması, Mustafa Kemal'in Anadolu'ya geçmesi ve ulusal kongrelerin gerçekleşmesi. Bu yıllarda Balkanlar'da ulusal devrimler ve savaşlar birbirini izler. Yunanlılar'dan başka Bulgarlar, Arnavutlar, Sırp, Karadağlılar vb. ulusal hedefler yönünde savaşır. Doğu'da Arap milliyetçiliği uyanmaya başlar; Er-

As a reward for this literary effort, Ömer Efendi was promoted to be one of the six judges (*rütbe-i velâ-yi sütte*). Of his further life and death, nothing more is known. It is certain that he ended his days in Bosna-Novi and was buried there. The site of his grave is still pointed out but the tombstone has disappeared.

Ömer Efendi's little book is fairly common in mss. (usually copies of the first printed text); cf. F. Babinger, *GOW*, 277, to which should now be added: Zagreb, South Slav Acad. of Sciences, coll. Babinger, no. 390, 391, as well as no. 631, iv (here called *Ghazawât-nâme-yi Bânâlûka*). The printer İbrâhîm Müteferrika [q.v.] revised and corrected Ömer Efendi's narrative (cf. Hanîf-zâde, in *Hâdjîdî Khalîfa*, no. 14533: *Ghazawât-i diyâr-i Bosna*) and published it under the title *Ahwâl-i ghazawât der Diyâr-i Bosna* (8 + 62 pp., Istanbul 1154; cf. Babinger, *Stambuler Buchwesen im 18. Jahrh.*, Leipzig 1919, 17). On later editions cf. Babinger, *GOW*, 277. The book is also accessible in a rather bad German translation and a not very successful English one, cf. *GOW*, 277.

Bibliography: Safvetbeg Bašagić, *Bosnjaci i Hercegovci u islamskoj književnosti*, Sarajevo 1912, 152; Babinger, *GOW*, 276-7; Mehmed Handžić, *Književni rad bosanski-hercegovackih muslimana*, Sarajevo 1934, 39-40; Muḥammad al-Bosnawî (i.e. Mehmed Handžić), *al-Djâwâhir al-asnâ fi tarâđim 'ulamâ' wa-shu'arâ' Bosna*, Cairo 1349, 112; *IA*, art. *Ömer Efendi* (A. Cevat Eren). (F. BABINGER)

ÖMER SEYF ÜL-DİN (Ömer Seyfeddin), late Ottoman and early modern Turkish writer (1884-1920).

A major figure of Turkish fiction, Ömer Seyf ül-Din (modern rendering Seyfeddin or Seyfettin) was a pioneer of realism and the use of the common idiom. A 1903 graduate of the Istanbul War College, he served as an officer, saw action, fell captive, and retired upon his release in 1913. Having published poems, short stories and essays since 1900, he joined his nationalist colleagues 'Alî Džānib and Diyā (Ziyā) Gökalp in Salonica (1911) where they published the influential magazine *Genç Kalemler* ("Young Pens"). From 1914 until his death on 6 March 1920 he lived in Istanbul, where he served as a teacher of literature, editor-in-chief of the journal *Türk Sözü* ("Turkish Speech"), and a member of the Istanbul University Linguistic Research Board.

His 16-volume complete works comprise poetry, essays, children's stories, etc., in addition to fiction. He was not an accomplished poet. His articles and essays, which exerted considerable influence in launching the ideals of nationalism in literature for the benefit of a wider reading public, are concise, lucid and deft. Among his published translations are those of parts of the *Iliad* and *Kalevala*.

His fame rests essentially on his 138 short stories, mostly derived from childhood recollections, military life including combat, and everyday events. Many of them make use of traditional folk tales and legends, often recounting heroic deeds. In some, Ömer Seyf ül-Din criticised entrenched institutions and superstitions. With a progressive spirit, he articulated the prospects offered by the awakening of Turkish nationalism for a better future. He took a stand against Ottomanism, cosmopolitan culture, and imitation of European models. He expressed faith in traditional Turkish culture blended with modernisation. He was one of the earliest among literary pioneers who brought the Anatolian countryside into urban literature. Reacting against the ornate élite poetry and prose of his predecessors, who were influenced by the Arabs and Persians, he wrote for and often about the

common man in an attempt to make literature accessible "to the people."

His major novel, *Efruz Bey* (1919), is an acerbic satire of the life and times of an opportunistic, quixotic pseudo-intellectual and is the author's most mature and most compelling work of realistic fiction. With several dozen of his well-made short stories, two or three novellas, and *Efruz Bey*, he brought new dimensions to, and earned an enduring place in, the history of Turkish fiction.

Bibliography: Ali Canip Yöntem, *Ömer Seyfettin, hayatı ve eserleri*, Istanbul 1935; O. Spies, *Die türkische Prosaliteratur der Gegenwart*, in *WI*, xxv (1943); Hikmet Dizdaroğlu, *Ömer Seyfettin*, 1964; Yaşar Nabi Nayır, *Ömer Seyfettin, hayatı, sanatı, eserleri*, 1965. (TALAT SAIT HALMAN)

ON İKI ADA, Turkish rendering of the Dodecanese (Dodekanesos, "Twelve Islands"), the greater part of the Southern Sporades archipelago; they are grouped in a north-west to south-east direction in the south-eastern segment of the Aegean along the Turkish coast. The concept and even the number is somewhat artificial and underwent different interpretations and political expressions in the course of history, hence the relativity of the definition as to how many and which islands constitute this archipelago. The earliest mention seems to occur under the Byzantine emperor Leo III the Isaurian (717-40), when the "Dodecanese or Aigion Pelagos" formed one of his three naval commands. In the later Middle Ages Italian maritime control asserted itself over much of the Aegean, and some of the Dodecanese became a Venetian possession, but others passed under the sway of the Knights of St. John of Jerusalem after their establishment in Rhodes (1310). It was from the latter two powers that Ottoman Turkey seized control of the Dodecanese: those pertaining to the Knights as a result of the conquest of Rhodes in 1522, and those belonging to Venice during the *kapitan pasha* Khayr al-Din Pasha [q.v.] Barbarossa's two campaigns in 1537 and 1538. It was then that twelve islands within this archipelago acquired a special status of "privileged islands" that gave the inhabitants a sense of cohesive identity and firmly established their group as a geographical unit; the islands were: Ikaria, Patmos, Leros, Kalimnos, Astipalea, Nisiros, Tilos, Simi, Chalki, Karpathos, Kasos and Meis; this was the result of their voluntary submission and consequent treaty sanctioned by Süleymān I, to be confirmed by a number of later *firmāns*; the mostly Greek and Orthodox islanders had self-rule, against payment of a fixed annual sum (*mağtū*). An illustration of the administrative rather than geographical nature of this Ottoman Dodecanese is the fact that the group included Meis (also known as Kastellorizon, Italian Castellosso), an islet by the southern Anatolian coast near Kas to the east of Rhodes, but not Rhodes itself, like Rhodes, Kos too was excluded, although geographically situated in the midst of the group. The islands of Simi, and later Patmos, appear to have constituted the centre of political gravity and representation of the islanders in their dealings with the Porte and eventually also with other powers.

The inhabitants extracted some livelihood from their deforested islands (fruit, olives, wheat, tobacco), but for the most part they depended on the sea: local shipping, fishing, and especially sponge-diving, were their traditional occupations. Their smooth relations with the Porte began to suffer with the appearance of Greek as well as Turkish nationalism in the 19th and early 20th century. Istanbul first tried to cancel the islands' privileged status and, following the constitu-

150158
Ömer Seyfeddin

23 TEM 2008

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Balıkesir Üniv. Sosyal Bilimler Dergisi, c. 8, sy-13, 2005 Balıkesir, ss.54-61

02847

MODERN TÜRK HİKAYECİLİĞİNDE ÖMER SEYFETTİN ETKİSİ

Yrd.Doç.Dr. Cengiz AYDEMİR*

ÖZET

“Edebiyat, düşünce, duygu ve hayallerin yazı halinde, güzel ve etkili bir şekilde anlatılması sanatı”dır. Edebiyat eserleri ise toplumların bütün değerlerini dünden bugüne taşırlar.

Hikâye, edebiyatın bir türü olarak sıradan bir anlatımın ötesinde edebiyat kadar eskiye dayanır. Fakat modern hikâyenin geçmişi çok yenidir.

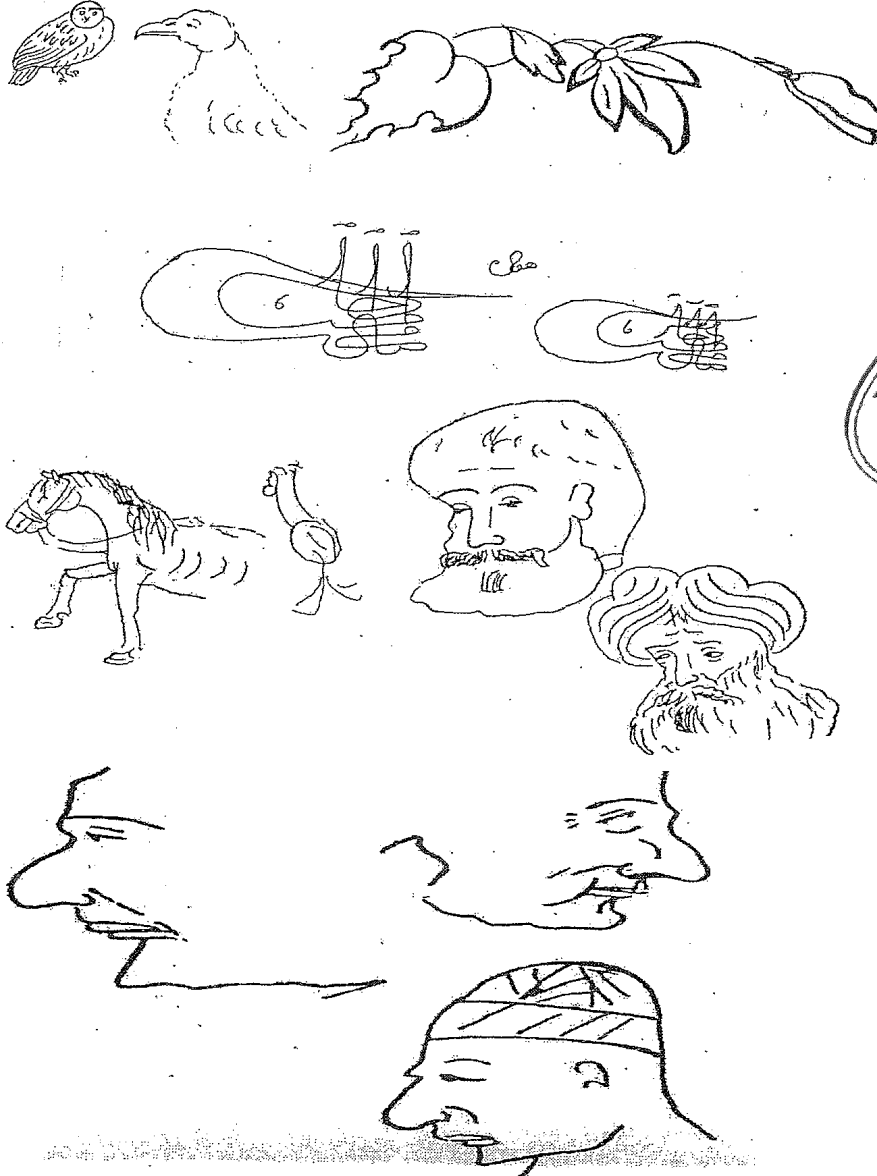
Edebiyatımızda modern hikâye Ömer Seyfettin’le başlamıştır. Kendisinden sonra gelen bütün hikâye ve romancılar onun etkisinde kalmışlardır.

Ömer Seyfettin, çağdaşı sanatçılardan bir çoğunun unutulmasına rağmen edebiyatımızın daima gündeminde olan önder bir sanatçımızdır. Onun hikâyeleri kişiliğinden ve yaşadığı dönemden kaynaklanan nedenlerden dolayı çok kesin olarak bugün de yarın da geçerli yüce amaçlara yöneliktir.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat, Anlatım, Modern Hikâye, Ömer Seyfettin.

* Balıkesir Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi.

Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi H. 2324'te yer alan defterdeki tuğra çizimleri, bitkisel süslemeler, hayvan çizimleri ve portre çalışmaları.

EĞİTSEL BİR BAKIŞ AÇISIYLA ÖMER SEYFETTİN VE "KAŞAĞI"

Selahattin Dilidüzgün (*)
ÖZET

Ömer Seyfettin'in Kaşağı başlıklı öyküsü Türkçe ve edebiyat derslerinde, yalın bir biçimde yüzeysel yapısındaki yalan ve iftira eylemlerinin eleştirisi bağlamında ele alınmaktadır. Buna göre, yalan söyleyen ve iftira atan çocuk, istemeyerek de olsa kardeşinin ölümüne neden olur. Oysa modern edebiyat biliminin verileri ışığında yapılan bir yorumlama çalışması, çocuktan çok anne babanın suçlu olduğunu ortaya koymaktadır. Annenin yokluğu, otoriter baba, çocuğa duyulan güvensizlik ve özendirip yasaklama eylemleri çocuk üzerinde duygusal kırıklık yaratmaktadır. Duygusal kırıklık ise çocukta öfkeye dönüşmekte, ardından da korku ve endişe nedeniyle yalan ve iftira gelmektedir. Bu durumda asıl suçlu çocuk değil, çocuğu doğru anlamayan, onunla doğru iletişim kuramayan anne babalardır. Bu tür bir yorumun eğitim öğretim sırasında kullanılması metnin çok boyutlu olarak alımlama olanaklarını da ortaya çıkartacaktır.

Anahtar Sözcükler: Kaşağı, Ömer Seyfettin, edebiyat öğretimi, duygusal kırıklık

ABSTRACT

Kaşağı, the story of Ömer Seyfettin, is studied simply in the concept of the criticism of lying and slander in the surface structure in Turkish and Literature classes. A boy causes the death of his brother unwillingly. The interpretation made by the principles of literary studies puts forward such a result that the parents are guilty rather than the boy. Because he was frustrated by the reasons of the absence of his mother, an authoritarian father. Furthermore, the parents don't have confidence in the boy and make him desire to have and then forbid to use. This frustration turns into anger, soon come lies and slanders because of fear and anxiety. In this case, the real guilty is not the child but the parents who don't understand him and can't communicate with him properly. Using this kind of interpretation in education makes the different receptions of the text possible.

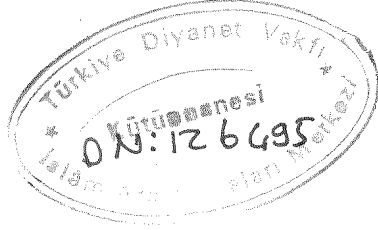
Keywords: Kaşağı, Ömer Seyfettin, teaching literature, frustration

Ed. Halef NAS, Ömer Faruk HUYUG ÜZEL'e Arrogan,

İzmir-2010, sayf: 223-236.

MADDE FAHRE

04 OCAK 2011

FİKİR AKIMLARI KARŞISINDA ÖMER SEYFETTİN

Sabahattin ÇAĞIN*

Bilindiği gibi II. Meşrutiyet yılları Osmanlı Devleti'nin en zor yıllarıdır. Ülke sürekli karışıklık içindedir ve sürekli toprak kaybı olmaktadır. Bu durum devrin aydınlarını bu zorluklardan kurtulma çarelerine yöneltmiştir. Bu arayışlar, Osmanlı aydınlarının ortaya attığı birtakım fikir akımlarının doğmasına yol açmıştır. II. Meşrutiyet yıllarında önceden var olan ya da o yıllarda oluşmuş en önemli fikir akımları şunlardır:

1. Osmanlıcılık
2. İslamcılık
3. Batıcılık
4. Türkçülük

Bunların dışında Prens Sabahattin'in ortaya attığı Adem-i Merkeziyet ve Teşebbüs-i Şahsî ile İştirakçi Hilmi'nin, *İştirak* gazetesiyle ortaya çıkan Sosyalizm görüşleri o dönemde var olmakla birlikte çok etkili değildi.

Bu çalışmamızda söz konusu akımlara ilave olarak daha çok bir edebiyat görüşü olmakla birlikte "Nev-Yunanilik" anlayışına da yer vereceğiz.

II. Meşrutiyet döneminin saydığımız bu fikir akımları şöyle veya böyle dönemin edebiyatçılarını da etkilemiş ve bu fikir akımlarına ait görüşler olumlu ya da olumsuz şekillerde edebî eserlere yansımıştır.

Bu dönemin fikir akımları karşısında kayıtsız kalmayan sanatçılarından biri de milli edebiyat anlayışının öncülerinden Ömer Seyfettin'dir. Ömer Seyfettin gerek hikayelerinde gerekse makalelerinde dönemin fikir akımlarını işlemiş ve bu akımlar karşısında olumlu ya da olumsuz bir tavır sergilemiştir. Çalışmamızda daha çok yazarın hikâyelerinden yola çıkarak ve zaman zaman buradaki görüşlerini makaleleriyle destekleyerek onun fikir akımları karşısındaki tavrını ortaya koymaya çalışacağız.

Dönemin önemli fikir akımlarından biri Osmanlıcılıktır ve kökeni II. Meşrutiyet döneminin öncesine, Tanzimat dönemine dayanmaktadır. Tanzimat döneminin devlet adamları Osmanlı Devleti sınırları içindeki değişik etnik toplulukları "Osmanlı" üst kimliği altında toplayarak ülkedeki karışıklığı önleyebileceklerini ve birliği sağlayacaklarını düşünüyorlardı.

* Yard. Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

"The Secret Shrine" and "The Frog Prayer"

by
Ömer Seyfettin

150158

by Desrina Korovessis

Ömer Seyfettin was born in Gönen (now in Turkey) in 1884. He was educated at the Ottoman Military Academy and served two separate terms of duty in the military. The first was in 1909, when he was part of the army that suppressed the *Irtica*, a rebellion by religious groups against the newly reinstated constitutional order. The second was at the start of the Balkan War, during which he spent approximately one year (1912-13) as a prisoner of war in Greece. In 1914 Seyfettin accepted a position teaching literature at a high school in Istanbul; he died of diabetes only a few years later in 1920 at the early age of 36. By this time, he had written a number of works, including a novel and more than a dozen short stories, although not all were published by the time of his death. When Seyfettin resigned his first military post in 1911, he devoted his time to writing. Along with Ziya Gökalp and Ali Canip Yöntem, Seyfettin began publishing "Young Pens" (*Genç Kalemler*), a journal that is generally credited with starting the movement toward a Turkish national literature. Authors who considered themselves members of this movement, which flourished between 1911 and 1923, wrote about topics significant to Muslim Turks and their national values. They tended to favor a simpler, more concise form of Turkish than their predecessors, with fewer Persian and Arabic words and grammatical constructions. These new authors were credited with fostering an awareness and appreciation of Turkish language and culture among Turkish citizens, a theme that is critical in several of Seyfettin's works. He became a transitional writer, combining Turkish themes with

THE LITERARY WORK

Two short stories, the first set in an Istanbul suburb and the second in a small town not far from Istanbul, both in the 1910s; published in Turkish (as "Gizli Mabret" and "Boş inançlar: kurbada duası") in 1919 and 1920, in English in 1978.

SYNOPSIS

In both stories, one's preconceptions and prejudices result in strange and humorous misperceptions. In "The Secret Shrine," the misperceptions arise from a foreigner's prejudices about Turkey; in "The Frog Prayer," from a misplaced belief in a teacher's spell.

the realist short-story method of the West to create some of the first modern Turkish short stories. In "The Secret Shrine" and "The Frog Prayer," Seyfettin examines such issues as Turkey's attempts to westernize and modernize, and the appropriate role of religion in Turkish society.

Events in History at the Time the Short Stories Take Place

The Young Turks. In the summer of 1908, officers of the Ottoman Second and Third Armies revolted against the authoritarian rule of Sultan Abdülhamid, and demanded that the Constitution of 1876 be reinstated. Known as The Young